



Kostnadsstödpaketet för företag i Finland under covid-19 och dess korttidseffekter

En undersökning om kostnadsstödet inverkan på företag i
Nylands region under omgångarna 1–3

Jenni Petrell
Sandra Gustafsson

Examensarbete
Företagsekonomi
2021

EXAMENSARBETE	
Arcada	
Utbildningsprogram:	Företagsekonomi, Financial Management
Identifikationsnummer:	8317 & 8318
Författare:	Jenni Petrell & Sandra Gustafsson
Arbetets namn:	Kostnadsstödpaketet för företag i Finland under covid-19 och deras korttidseffekter - En undersökning om kostnadsstödet inverkan på företag i Nylands region under omgångarna 1-3
Handledare (Arcada):	Andreas Stenius
Uppdragsgivare:	-
<p>Sammandrag:</p> <p>Den oförutsägbara coronapandemin som bröt ut år 2020 påtvingade förändring hos företag. Som följd av restriktioner och social distansering samt störningar i leveranskedjorna, led företagen i varierande grad av ekonomisk nedgång. Staten införde kostnadsstöd med mål att dämpa pandemins negativa konsekvenser på företagen. Detta kostnadsstöd är i huvudfokus i denna studie. Syftet med studien är därmed att ta reda på de kortsiktiga effekterna av kostnadsstödet för företag samt stödets bakgrund, därav även hur Finlands finanspolitik har sett ut under coronapandemin. Kostnadsstödet kriterier samt mål lyfts fram, och utöver detta undersöker vi teorier kring statliga stöd och marknadsstimulans som baserar sig på Keynes' och Friedman's teoretiska modeller. Metoden för studien är en enkätundersökning, som riktas till företag inom Nyland som blivit beviljade kostnadsstödet under ansökningsomgångarna ett till tre. Genom en stratifierad metod samplades ett slumpmässigt urval där population var indelad i subgrupper varifrån strata utformades proportionellt, baserad på företagets storlek. Resultatet av undersökningen visade att över hälften av de företag som deltog i undersökningen hade påverkats negativt av pandemin, och att företagen vidtagit åtgärder såsom tillåtit personal och förändrat den centrala verksamheten. Majoriteten av respondenterna upplevde att kostnadsstödet varit till hjälp med de månatliga kostnaderna, såsom personalkostnaderna. Tidsperioden för användningen av kostnadsstödet var kortsiktig. Antalet respondenter var låg, därav kan slutsatser inte dras för någon särskild bransch och resultatet kan inte generaliseras över populationen. För fortsatt forskning kunde man göra en mera omfattande undersökning, där varje företagsstorlek och bransch representeras bättre, för att kunna jämföra dem sinsemellan. I denna studie var det inte möjligt då respondenterna bestod till majoriteten av små företag, och det fanns bara ett fåtal företag per bransch representerade.</p>	
Nyckelord:	Coronapandemi, covid-19, kostnadsstöd, företag, Finlands finanspolitik, keynesianism, monetarism
Sidantal:	62
Språk:	Svenska
Datum för godkännande:	

DEGREE THESIS	
Arcada	
Degree Programme:	Företagsekonomi, Financial Management
Identification number:	8317 & 8318
Author:	Jenni Petrell & Sandra Gustafsson
Title:	The cost support package for Finnish companies during COVID-19, and their short-term outcomes – A study about the impact of the cost support on companies in the Uusimaa region, rounds one to three
Supervisor (Arcada):	Andreas Stenius
Commissioned by:	-
<p>Abstract:</p> <p>The unpredictable outbreak of the corona pandemic 2020 forced changes onto all companies. Restrictions and social distancing followed with disturbances within the supply chain, had companies suffering from different degrees of economic downturn. With the aim to dampen the negative consequences of the pandemic, the state inserted cost support packages for businesses. The cost support is the main subject of this study. The purpose of this study is to research the short-term effects on companies, the background of the cost support, and thereof also the Finnish financial policy during the pandemic. Theoretical models by Keynes and Friedman are studied to project and emphasize the market stimulation used as economic instruments by the state. The cost support criteria and goals are highlighted throughout the study. The method for this study was a survey, targeted to companies granted cost support during the rounds one to three within the Uusimaa region. A random sample was collected using a stratified method, dividing the population into subgroups wherefrom the strata was formed, based on company size. Results showed that over half of the participating companies had been affected negatively by the pandemic, and that companies have taken different measures, such as layoffs and changing the core business. Most responders considered the cost support helpful with monthly costs, e.g. personnel costs. The time for how long the cost support benefitted the company, was shown to be short-term. As the response rate was low; conclusions cannot be drawn on certain industries, and the result cannot be generalized over the population. For continued research we recommend conducting a more comprehensive study, where company sizes and industries are better represented and comparable with each other. In this study it was not achievable, as the responders were mainly small companies and only a few companies per industry were represented.</p>	
Keywords:	Corona pandemic, COVID-19, cost support packages, company, Finland's financial policy, Keynesianism, Monetarism
Number of pages:	62
Language:	Swedish
Date of acceptance:	

INNEHÅLL

1	Inledning	7
1.1	Bakgrund och relevans	7
1.2	Problemformulering	8
1.3	Syfte	8
1.4	Forskningsfrågor	9
1.5	Avgränsningar	9
1.6	Förväntat resultat	10
1.7	Arbetets struktur	10
2	Teori.....	11
2.1	Bakgrunden till corona	11
2.2	Coronapandemins ekonomiska effekter	11
2.3	Ekonomiska teorier, Keynes vs Friedman	12
2.4	Tidigare studier	15
2.5	Europeiska kommissionens roll	17
2.6	Statens roll.....	18
2.7	Finlands handlingsplan för pandemin.....	19
2.7.1	<i>Finanspolitiken under coronakrisen.....</i>	<i>19</i>
2.7.2	<i>Finanspolitiken, Sanna Marins regering</i>	<i>20</i>
2.7.3	<i>Finlands budgetförslag 2021</i>	<i>20</i>
2.8	Kostnadsstödet.....	21
2.9	Grundläggande principerna för kostnadsstöd.....	21
2.9.1	<i>Kostnadsstöd, omgång 1.....</i>	<i>22</i>
2.9.2	<i>Kostnadsstöd, omgång 2.....</i>	<i>23</i>
2.9.3	<i>Kostnadsstöd, omgång 3.....</i>	<i>24</i>
2.10	Kostnadsstöd regionalt	24
2.11	Påverkade branscher	25
2.12	Förväntade resultat av kostnadsstödet.....	25
3	Metod.....	26
3.1	Val av metod.....	26
3.2	Kvantitativ metod	27
3.3	Enkätundersökning	28
3.4	Urvalsmetod	28
3.5	Bortfall	29
3.6	Tillvägagångssätt.....	29
3.7	Analys av data	31

3.8	Validitet och reliabilitet.....	31
4	Resultat	32
4.1	Analys av data	32
4.2	Korrelationsanalys	39
5	Diskussion	41
5.1	Analys av data	43
5.2	Korrelationsanalys	45
5.3	Kritisk granskning	45
5.4	Förbättringsförslag för fortsatt forskning.....	46
6	Konklusioner	46
	Källor	47
	Bilaga 1. Branscher berättigade till kostnadsstöd	51
	Bilaga 2. Enkätundersökning.....	55

Figurer

Figur 1. Utveckling av Finlands BNP från 1980–2020 (Finansministeriet 2021).....	12
Figur 2. Statistik över beviljade och avslagna ansökningar för kostnadsstödet första omgång. (Statskontoret, 2021a1).....	23
Figur 3. Statistik över beviljade och avslagna ansökningar för kostnadsstödet andra omgång. (Statskontoret 2021b).....	23
Figur 4. Statistik över beviljade och avslagna ansökningar för kostnadsstödet tredje omgång. (Statskontoret 2021b).....	24
Figur 5. Statistik av Statskontoret för stöd utbetalat inom olika kommuner. Uppdaterat 13.9.2021.	25
Figur 6. Tillvägagångssätt stegvis.	30
Figur 7. Branschrepresentation i enkätundersökningen.	33
Figur 8. Mängden företag som ansökt vs. blivit beviljade kostnadsstöd, per ansökningsomgång.	33
Figur 9. Förändring i omsättning och kassaflöde branschvis (1=En omfattande negativ förändring, 5=En positiv eller ingen förändring).....	34
Figur 10. Har kostnadsstödet hjälpt med de månatliga kostnaderna, medeltal branschvis (1=Väldigt liten hjälp, 5=Väldigt stor hjälp).	35
Figur 11. Kostnadsstödet användning, per tidsperiod.....	35
Figur 12. Kostnadsstödet användning, per kostnadsområde.....	36
Figur 13. Konkursrelaterade frågor, medeltal branschvis (1=Helt av annan åsikt, 5=Helt av samma åsikt).	37
Figur 14. Mängden företag som ansökt vs. blivit beviljat andra ekonomiska stöd.	37
Figur 15. Företagens åtgärder före beviljat kostnadsstöd.....	38
Figur 16. Företagets åtgärder efter beviljat kostnadsstöd.....	39
Figur 17. Korrelationsmatris.....	39

1 INLEDNING

Denna studie undersöker det statliga kostnadsstödet, som är tillgängligt för företag i Finland, för att dämpa de negativa ekonomiska konsekvenser som den världsomfattande coronapandemin har resulterat i. Kärnan i studien är således att undersöka följderna av det ekonomiska stödet på kort sikt ur olika synvinklar; vilka var målen man hoppats på att stödet skulle kunna hjälpa att uppfylla och vad har stödet i själva verket lett till – och motsvarar de varandra?

Utöver detta undersöks även Europeiska kommissionens samt statens roll gällande de ekonomiska åtgärderna, därav också stödåtgärdernas bakgrund och målsättningar.

Studien utförs i par för att få en mera omfattande förståelse för ämnet och därmed förbättra slutresultatet.

1.1 Bakgrund och relevans

Vid årsskiftet 2020 började coronaviruset med antaget ursprung i Wuhan, Kina spridas globalt, och redan den 24 januari 2020 bekräftades det första coronafallet i Europa (WHO 2020a). Under februari och mars 2020, medförde coronakrisen kraftiga börsras globalt. Denna tidpunkt ansågs kunna bli den värsta tiden för den globala aktiemarknaden sedan finanskrisen 2008, då investerare oroade sig för coronaviruspandemin och dess utlösande av en lågkonjunktur. (CNBC 2020)

EU-kommissionen vidtog åtgärder för att begränsa chocken kring covid-19, dess spridning samt dess negativa effekt inom ekonomin på EU-nivå. Detta förorsakade en efterfrågechock samt störningar i leveranskedjorna samt investeringsplanerna. Företag i alla sektorer drabbades i allt högre grad. Dessa plötsliga och oförväntade omständigheter gjorde att företag ställdes inför plötslig likviditetsbrist, vilket allvarligt påverkat företagens ekonomiska situation samt chans till överlevnad. Centralbankerna samt andra finansiella intermediärer hade en nyckelroll i hanteringen av de ekonomiska effekterna och upprätthållandet av kreditflödet i ekonomin. (EUR-Lex 2020)

Studien behandlar de statliga ekonomiska åtgärderna under pandemin, med huvudfokus på kostnadsstödet. Med tanke på de omfattande effekterna denna krissituation har haft på företag, är detta ett högst relevant ämne.

1.2 Problemformulering

Enligt Statistikcentralen (2019, citerat efter Suomen Yrittäjät 2021) har Finland 292 377 aktiva företag (exklusive jord-, skogs-, och fiskeindustrin). Dessa aktiva företag sysselsätter omkring 1,5 miljoner människor och omsätter sammanlagt 445 miljarder euro, av vilka små- och medelstora företag står för över hälften av omsättningen (57,5 %). Av landets bruttonationalprodukt står små- och medelstora företag för en andel på 40 %. (Suomen Yrittäjät 2021)

Detta bekräftar att en stor del av finländarna är beroende av dessa företag, vilka har påverkats varierande av restriktioner, nedstängningar, och sociala distansering.

EU-kommissionen fastställer grundbestämmelserna, dock har Finland samt de andra EU-länderna haft egna restriktioner för att begränsa spridningen av coronaviruset. Finland har gjort lagregleringar i syfte att förbättra företagets likviditet samt förhindra eventuella konkurser. Finlands samt företagets ekonomi på lång sikt är svårspådd pga. pandemins fluktuationer genom exempelvis vågor av insjuknanden i samband med nya mutationer av viruset, samt Finlands tillgång och medborgarnas attityd till vaccin. I och med detta undersöks korttidseffekterna.

Restriktioner införs och uppdateras på kort varsel vilket försvårar företagets förmåga att generera normalt kassaflöde trots eventuella stöd. Trots detta har Finland klarat sig bättre än förväntat trots att landets BNP var ett av de svagaste i EU då covid-19 slog till. Den största orsaken bakom nedgången i Finlands BNP från åren 2019–2020 var konsumenternas förändrade köpbeteende pga. följer av covid-19. (EU-kommissionen 2020)

1.3 Syfte

Studiens syfte är att ta reda på statens roll och inverkan av kostnadsstöden (ansökningsomgångarna ett till tre) gällande covid-19. Vi vill därmed få en bättre uppfattning om

stödpaketet för företag i Finland under en krissituation, samt dess önskade effekt och realiserad effekt på kort sikt. Avsikten med denna undersökning är att få en uppfattning om finska företags välfärd då konsumentbeteendet har förändrats som följd av nedstängningar och restriktioner.

Vi strävar således efter att ta reda på stödpaketets effekt i en miljö som denna; är de tillräckliga för att förminska pandemins ekonomiska konsekvenser i Finland.

1.4 Forskningsfrågor

Den centrala forskningsfrågan samt röda tråd, som studien avser att besvara är:

- Vilka var korttidseffekterna av det statliga kostnadsstödet (omgångarna 1–3) för företag i Finland?

För att stöda den centrala forskningsfrågan, behandlas även följande tillägsfrågor som styrker ämnet:

- Vilka var kriterierna för kostnadsstödet?
- Motsvarade resultatet av kostnadsstödet det som förväntades?
- Hur såg Finlands finanspolitik ut under coronapandemin?

1.5 Avgränsningar

Studiens fokus ligger på de ekonomiska aspekterna av coronapandemin, och därmed undersöks inte hälsovård- eller miljörelaterade aspekter.

Undersökningsområdet avgränsas även till företag som är operativa inom Nyland, Finland. Studien avgränsas också till de kortsiktiga effekterna av stödpaketet, då pandemin fortfarande är pågående och situationen ständigt ändras i relation till nya vågor av insjuknandet samt attityden och inverkan av vaccinet.

Undersökningen baserar sig på de kortsiktiga effekterna dvs. vad som upplevts 0–12 månader efter att stödet blivit beviljat.

Undersökningen avgränsas till det statliga kostnadsstödet, ansökningsomgångarna ett till tre, därmed beaktas inte senare omgångar av kostnadsstöd, eller andra stöd.

1.6 Förväntat resultat

Eftersom pandemin under undersökningens gång varit aktiv, och är det fortsättningsvis, utarbetas studien utifrån centrala publikationer gällande företagens situation under covid-19. Läget kring coronapandemin har ändras drastiskt på kort tid, och ändras fortfarande, så i detta skede kan vi endast förvänta oss att få en inblick i processen hur staten fungerar då det kommer till företagens ekonomiska situation vid krishantering av covid-19 pandemin, samt utreda företagens synpunkter på kostnadsstödet.

1.7 Arbetets struktur

I det första kapitlet, inledningen, tar vi upp bakgrund, relevans samt syfte för detta examensarbete. Läsaren får en inblick i vad arbetet handlar om och vad som beaktas och hur undersökningen har avgränsats. I kapitel två tar vi upp bakgrunden för coronapandemin, de ekonomiska effekterna samt uppmärksammar Finlands och EU:s roll och handlingsplan då det kommer till återhämtningsåtgärder, varefter vi diskuterar ekonomiska teorier och tidigare studier. Vi tar även upp Finlands finanspolitik samt information om det statliga kostnadsstödet, ansökningsomgångarna ett till tre, samt det förväntade resultatet och vilka branscher som är påverkade. I kapitel tre behandlar vi själva metoden som används i arbetet. Vi diskuterar valet för den kvantitativa metoden, dvs. en kvantitativ enkätundersökning, samt analysmetoden som används i arbetet. I kapitel 4 redogör vi för enkätundersökningens resultat och analyserar datat. Korrelationsanalysen sker via Spearman's rho. I kapitel 5 diskuteras resultaten ytterligare, samt dess samband mellan teorin. Vi ställer oss kritiska till undersökningens resultat och reflekterar kring förbättringsförslag till fortsatt forskning. Till sist sammanfattas studien genom en konklusion.

2 TEORI

Detta kapitel fokuserar på att ge läsaren en inblick i bakgrunden till stödpaketen för omgångarna 1–3, samt coronapandemins början och ekonomiska effekter i Finland. Läsaren bekantas om EU kommissionens och Finlands handlingsplan; åtgärder och strategier för hantering av pandemin, samt uppmärksammas om Keynes och Friedmans nationalekonomiska teorier om keynesianism och monetarism. Dessa handlingar har en roll i krissituationens långvarighet samt påföljdernas nivå. Många branscher har lidit av de begränsningar, restriktioner och social distansering som pandemin medfört och därmed har behovet för ekonomiskt stöd således ökat exponentiellt. Därav studeras kostnadsstöden för företag, och mängden ansökningar samt utbetalda stödpaket.

2.1 Bakgrunden till corona

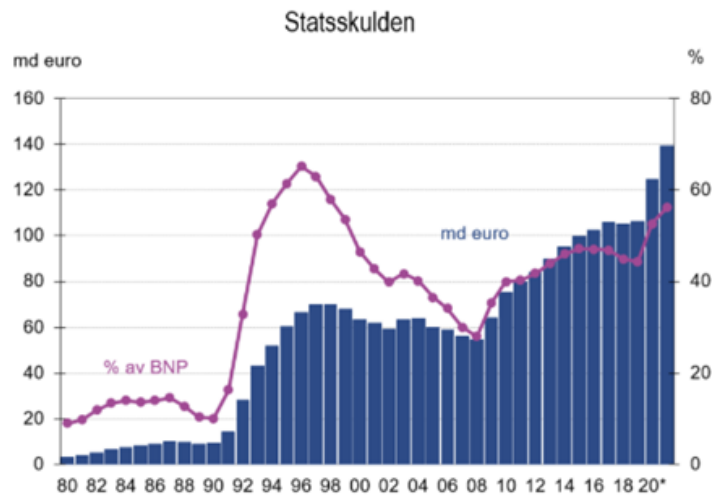
Enligt Mannila (2020) konstaterades den första smittan av corona i Finland den 27 januari 2020, och 13 mars 2020 togs beredskapslagen första gången i bruk. 1 mars 2021 beslöt Statsrådet samt president Niinistö att för andra gången införa undantagsförhållanden enligt 3 § punkt 5 i beredskapslagen då den andra vågen coronafall slog till (Riksdagen 2021a).

11 mars 2020 klassificerade WHO coronaepidemin till en pandemi. Den 6 maj 2021 var de konstaterade smittorna på global nivå 155,5 miljoner varav 52,4 miljoner konstaterats inom Europa. Av de globala coronafallen har 5 miljoner personer avlidit (oktober 2021). (WHO 2021)

2.2 Coronapandemins ekonomiska effekter

Som Ilmakunnas et al (2021) skriver i en rapport om företagsstöd, att det är omöjligt att i detta läge förutspå hur länge pandemin fortsätter och hur utvecklingen ser ut. Dock anser forskarna i rapporten att de ekonomiska konsekvenser coronapandemin har medfört är långvariga, och jämförbara med 90-talets lågkonjunktur samt finanskrisen 2008–2009. Enligt Statistikcentralen (2021) har Finlands bruttonationalprodukt ökat med 0,4 % i det första kvartalet i 2020, men hela årets BNP sjönk med 2,8 %, som följd av förändrat

konsumentbeteende. Euroområdet BNP uppskattades att sjunka med 7,3 % i 2020, samt hela världens BNP uppskattades att sjunka med 3,5 %, vilket innebär att det har varit ett något gynnsammare år för Finlands ekonomi jämfört med resten av världen. I figur 1 nedan visas förändringarna i Finlands BNP och statsskuld. (Statistikcentralen 2021)



Figur 1. Utveckling av Finlands BNP från 1980–2020 (Finansministeriet 2021)

Hantering av pandemin har dock förorsakat enorma utgifter och i samband med svaga skatteintäkter då arbetslösheten ökat, har den finländska statens nettolånebehov (se figur 1) ökat till skyhöga summor (Riksdagen 2021b). Som grundlagsutskottet betonar, bör de negativa konsekvenserna utvärderas mot den uppnådda nyttan, som i nuläget innebär att minska spridningen av viruset, och därmed främja befolkningens hälsa (Riksdagen 2021b). Även om åtgärderna mot pandemin utformas på ett sätt som reducerar effekten på ekonomin och samhället, har man förutspått att den offentliga skulden växer märkbart under de kommande åren (Social- och hälsovårdsministeriet 2021).

2.3 Ekonomiska teorier, Keynes vs Friedman

Detta kapitel fokuserar på teorierna av John Maynard Keynes (1883–1946) samt Milton Friedman (1912–2006).

Gemensamt för dessa teorier är problematiken inom marknadsekonomi, dvs stabiliteten. Båda teorierna förespråkar användningen av statliga styrinstrument för att främja pengaflödet, och därmed begränsa volatiliteten för en mer stabil ekonomi.

John Maynard Keynes, utvecklade en egen teori; keynesianism ur kvantitetsteorin.

Kvantitetsteorin = central nationalekonomisk teori för sambandet mellan penningmängd och prisnivå eller produktionsvolym. (Nationalencyklopedin 2021a)

Kvantitetsteorin grundar sig i att marknaden naturligt korrigerar sig själv genom flexibla löner, prisförändringar och fordran.

Keynes hade synpunkter på nödvändigheten av nya politiska styrinstrument för att stabilisera den verkliga samt finansiella ekonomin på långsikt. Målet är att förhindra marknadskollaps då marknaden inte kan stabilisera sig själv. Keynes ville ge staten större kontroll över ekonomin, även med tanke på mänsklig välfärd. Keynes talade för att erhålla fastställda löner och priser trots minskad efterfråga, och hade därav en syn av socialistiska drag. (Rivot 2013)

Keynes tar upp statens vikt för uppgörandet av en ekonomisk ram samt styrinstrument för offentliga underskottet och inflationssvagheter. Keynes talade för att staten skulle ingripa i marknaden då denna inte längre naturligt kan justera sig själv. Genom att driva ner värdet på pengar (föra in mera pengar på marknaden), minska skatter och ge företag billiga lån med låg ränta, sporrar investering som därmed ökar rörelsen på marknaden och behovet av arbetskraft. Ibruktage och ökandet av skatter skulle ske senare, då sysselsättningsgraden ökat och på så sätt minska statens skulder igen. (Rivot 2013) Keynes ansåg även att staten skulle dra ner på sysselsättningsgraden, dvs inte betala för långvarig arbetslöshet, men inte heller lämna människor i fattighet då detta skulle orsaka större skada för ekonomin. Genom detta skulle det påbörja en ekonomisk tillväxt och socialt välmående skulle stödas. (Hoerber 2017)

Keynes tog även upp kvantitetsteorin för nerdrivning av värdet på pengar där priserna på gods och service är i proportion av pengarna i ekonomin och därav påverka inflationsgraden, vilket bör användas som ett statligt styrinstrument vid recession av ekonomin.

Milton Friedman, monetär ekonomist samt nobelvinnare 1976, hade synpunkter kring skiftande beslut inom politiken, som hade negativa konsekvenser på privata aktörer och dess verksamhet (Rivot 2013).

Friedman ställde sig kritisk mot Keynes teori och började utveckla en modern vinkel av kvantitetsteorin där efterfrågan låg i center. (Nationalencyklopedin 2021b)

Monetarism = riktning inom ekonomisk teori som understryker penningmängdens betydelse för prisnivån. (Nationalencyklopedin 2021c)

Friedman utvecklade monetarism som eftersträvar en stabil och förutsägbar finans- och penningpolitik i samhällsekonomin. Med detta vill man undvika att staten inblandas vid ekonomiska marknadsstörningar, då kontroll av penningmängden endast på kort sikt påverkar sysselsättningsgraden. Monetarism strävar att undvika inflation genom att låta penningmängden konstant växa med ett visst procentantal som motsvarar ekonomins tillväxt för att stöda efterfrågan i samhället och på så sätt ge ett långsiktigt resultat. (Nationalencyklopedin 2021c)

Genom detta utmanar Friedman även Keynes teori genom egna tolkningar av konsumenternas köpbeteende och dess utjämning, dvs kvantitetsteorin. Friedman ansåg enligt Rivot (2013) att man bör ta i beaktande köpbeteendet och förväntningar, samt finjustera ekonomin och dess inflation med flera aktörer än endast staten. Monetarismen talade för permanent lön så människorna kunde planera och våga spendera mera. Friedman ansåg att marknadsstimulans av staten, dvs att öka mängden pengar i ekonomin, kan endast kortsiktigt öka efterfrågan av gods och service till högre priser. Han observerade att denna typ av stimulans endast gav resultat inom utjämning av prisskillnaderna och lön, ifall inflationen är oförväntad. Friedman talade här även för konsekvensen av förväntan. Ifall denna stimulans används ofta, blir inflationen förväntad och inte längre effektiv då människor förbereder sig på prisförhöjning. Köpbeteendet förändras till sparande, människorna jobbar mindre och kräver mera lön, och därmed avtar marknadsstimulansen och lämnar kvarstående höga priser, som minskar sysselsättningsgraden återigen. Friedman ansåg att denna typ av stabiliseringspolitik påverkar endast inflationen kortsiktigt och blir kostsamt för samhället. (Rivot 2013)

2.4 Tidigare studier

I en artikel publicerad i *Journal of Risk and Financial Management* i augusti år 2020, undersöktes hur den ekonomiska krisen i samband med covid-19 har hanterats av europeiska länder, i kontext av finanskrisen år 2008. Studien fokuserar på finanskrisens påverkan på europeiska länders bruttonationalprodukt, skuldsättningsgrad, underskott, skatteuppbörd, räntor, samt konsumentförtroende. Studiens resultat kom fram med att finanskrisen år 2008–2009 påverkade de olika länderna varierande, men i regel var den ekonomiska prestationen försämrade. En del länder hade en signifikant minskning i BNP, medan andra länder kom undan med en måttlig eller endast obetydlig minskning. Studien observerade att förminskandet av finanskrisens konsekvenser, ökade statsskulden för länderna. Detta har hänt även i stor utsträckning under coronakrisen, då staten har behövt satsa stora summor pengar på hälsovården exempelvis. Länder som hade en låg statsskuld sedan tidigare, hade däremellan mera spelrum i avlägsnandet av krisens konsekvenser. Underskott i statsbudgeten är den huvudsakliga komponenten som genererar statsskuld, det uppnås i och med att staterna säljer statsobligationer för att erhålla de pengar som saknats, som i sin tur ökar den offentliga skulden ytterligare. Ländernas ekonomiska situation inverkar på förtroendet hos investerare, som återspeglar räntan på landets statsobligationer. Studien påvisar att endast få länder hade en signifikant ökning i räntorna som följd av finanskrisen, och tvärtom fanns också länder med en minskning i räntorna; länder som investerare ansåg vara trygga och med låg sannolikhet för konkurs. Den ekonomiska situationen hade också en påverkan på konsumentbeteendet, för en del länder hade konsumentförtroendet minskat trots att länderna inte påverkades märkbart av finanskrisen. Detta beror på att konsumenterna i dessa länder är känsliga för den ekonomiska situationen. I studien jämförs även inkomstskatteintäkterna för bolag och privatpersoner. Skatteintäkterna från bolag minskade signifikant som följd av finanskrisen, eftersom effekterna av krisen är naturligt mer synliga hos företag. (Oravský et al. 2020)

Året 2020 såg ut att medföra en av de största recessionerna genom tiderna globalt, då länder trots konsolideringsåtgärder inte lyckats ta sig tillbaka till de tidigare ekonomiska nivåerna. Med denna studie som utgångsläge kan noteras att ländernas statsskulder har ökat signifikant i och med covid-19, som i gengäld har en negativ påverkan på landets lånemöjligheter för att avlägsna pandemins konsekvenser. (Oravský et al. 2020)

I en studie utförd av Quint et al. (2017) undersöktes tillhandahållande av likviditet som ett monetariskt styrinstrument efter en finansiell kris inom EU-områdets 2008–2009. Quint et al. diskuterade att en likviditetschock orsakar ett märkbart, ständigt fall inom marknadens investeringar inom interbankmarknaden. Studien visade även att Europeiska centralbankens injektion av likviditet på marknaden utgjorde en stor roll i dämpandet av den makroekonomiska chocken dvs. en kreditkris. Utan injektion av likviditet skulle de negativa konsekvenserna för investeringarna varit dubbelt så stor. Quint et al. nämner i sina studier att den minskade mängden investeringar under finanskrisen påverkade BNP med 15%, och kreditkrisen blev ett stort hot vilket ledde till att monetariska styrinstrument implementerades. (Quint et al. 2017)

I en pragmatisk studie av Jomo et al. (2020) behandlas lågkonjunkturen kring covid-19 samt uppehållandet av en utvecklande ekonomisk återhämtning i utvecklingsländer, kring nedstängningar och dess påverkan på ländernas utbud. Studien kom fram med att nedstängningarna hade konsekvenser främst i ländernas arbetslöshet, välmående samt utveckling. Det betraktades att staterna måste utveckla lindrande metoder samt återhämtningsspolitik mot kortvariga problem inom kassaflödet för att motverka eskalering till en krissituation. Jomo et al. anser att man bör istället för att förvänta sig en återgång till det tidigare ekonomiska läget, stöda en långvarig hållbar utveckling genom att utveckla landets kapacitet och förmågor. Detta genom snabb förmedling av kredit mellan Multilaterala Institutioner (MDB) och andra finansiella källor, för att sedan kunna kompletteras av International Monetary Fund's Special Drawing Rights för lägre lånekostnader gällande avlastning och återhämtning samt förhindra försämring av ett recessions tillstånd. (Jomo et al. 2020)

Jomo et al. (2020) påpekar att covid-19 inte är primärt finansiellt driven, utan försämrar redan existerande finansiella svagheter samt utgör permanenta ekonomiska skador speciellt inom utvecklande länder. Därmed bör ländernas likviditetsgrad samt restriktioner beaktas i utarbetande samt implementering av ekonomiskt stöd. Enligt Jomo et al. måste implementering av stödåtgärder även beakta olika variationer samt storlek av företag som söker stöd för nedstängningarna för att överleva minimal likviditet samt minskning av totala efterfrågan. (Jomo et al. 2020)

Enligt Jomo et al. kan keynesianska samt monetariska styrinstrument endast påverka industriella konsekvenser inom utbud och efterfrågan. Det vill säga staten kan styra den industriella lågkonjunkturen, genom att stimulera efterfrågan och därmed arbetslöshetsgraden. Utan dessa styrinstrument söker industriella företag endast billig arbetskraft och gör nedskärningar, vilket ökar arbetslöshetsgraden inom landet. (Jomo et al. 2020)

Jomo et al. påpekar även att keynesianska och monetariska styrinstrument inte kan överkomma restriktioner då detta anses vara det nya normala i många sammanhang. Utan måste kombineras av flera, eventuellt nya styrinstrument. Genom staternas ekonomiska stöd som t.ex. minskad skatt, borde företagen utveckla sina inre styrinstrument, dvs. rikta investeringar och utveckling av teknologin mot samhällets nya normer. Enligt Jomo et al. bör staterna koordinera arbetarna för att identifiera och möta behovet av yrkeskunnighet och därmed aktivt genomföra program för omskolning samt träning för dessa nya arbetskrav. Stöd för företagarna samt arbetarna inom utvecklingsländer har varit nyckel för överlevnad, som även har en vital roll för företagens möjlighet för övergång till nya samhället då lågkonjunkturen vid covid-19 inte kan jämföras med tidigare kriser. (Jomo et al. 2020)

I analysen nämner Jomo et al. att vid tidigare kriser samt lågkonjunkturer har beräkningarna förhastats, och många av skatte- samt monetariska åtgärderna har misslyckats att upprätthålla totala efterfrågan och generera nya investeringar på arbetsmarknaden. Stödpaketet var planerat på kort sikt och därmed har de ekonomiska stöden som betalats, inte haft märkbar effekt på likviditeten inom små- eller mikroföretag utan större företag gynnats mera av dessa ekonomiska stödpaket. (Jomo et al. 2020)

2.5 Europeiska kommissionens roll

Samarbetet mellan de europeiska länderna har utvecklats i och med denna pandemi, och tillsammans försöker medlemsländerna hantera krisen på ett sätt som besparar människors liv och hälsa, samt bekämpar ekonomiska skador. Vissa medlemsländer har påverkats radikalt av pandemin och därmed är arbetet kring de ekonomiska konsekvenserna i en nyckelroll. (Tuppurainen 2020)

De europeiska länderna har tillsammans med EU-kommissionen och Europaparlamentet kommit överens om en återhämtningsplan för att bidra till reparationen av den skada som coronakrisen har medfört. Europeiska kommission (2021) uppger att ett temporärt återhämtningsinstrument som kallas NextGenerationEU har adderats till EU:s långtidsbudget, som tillsammans utgör historiens största stimulanspaket som finansierats via EU-budgeten. EU:s långtidsbudget för åren 2021–2027 är totalt 1,8 biljoner euro, varav 750 miljarder euro är budgeterat för återhämtningsinstrumentet NextGenerationEU. Syftet är att hantera och dämpa de ekonomiska och sociala konsekvenser som coronapandemin medfört, samt att förstärka medlemsländernas ekonomier och förbereda dem för omställningar mot ett mer grönt och digitalt samhälle. (Europeiska Kommissionen 2021a, b)

2.6 Statens roll

Regeringens budgetering för 2021 har som syfte att minimera och bekämpa effekterna av corona, främja företagsverksamhet samt export, och även stärka sysselsättningen i Finland. (Statsrådet 2020b)

Finland har klarat sig bra jämfört med andra länder genom bland annat mindre behov av lån. Dock ökar skuldsättningsgraden ständigt genom bekämpningsmetoder mot corona. Genom att främja och investera i arbetsmarknaden genom t.ex. vaccinering motarbetar staten ett högre lånebehov, som gynnar marknadsekonomi på längre sikt. Staten hoppas att företagare ökar villigheten att ta risker, expandera verksamheten och därmed anställer nya arbetare. För bättre exportmöjligheter vill staten även konkurrera med andra länder genom att sänka kostnader som t.ex. industrins strömskatt till EU-minimivå och förbättra andra klasser inom energimedel. (Statsrådet 2020b)

Regeringen budgeterade även för att bekosta utgifterna som rör direkt coronapandemin dvs. kostnader för karantän, testning och dylikt. Med detta i åtanke satte regeringen igång kostnadsstödpaket redan vid sommaren 2020. Syftet med dessa kostnadsstöd är att säkerställa och trygga arbetsplatser samt minimera antalet konkurser inom företagsvärlden. Med detta stadfästes lagen om kostnadsstöd som trädde i kraft 1.7.2020. (Statsrådet 2020b)

2.7 Finlands handlingsplan för pandemin

Då coronapandemin gjorde sin ankomst i Finland i mars 2020, vidtogs kvicka åtgärder i form av restriktioner för att minska den sociala kontakten, samt lagstiftningar. Målet med handlingsplanen och åtgärderna var att i enlighet med lagen om smittsamma sjukdomar förminska spridningen, och därmed trygga sjuk- och hälsovårdens bärkraft samt skydda personer som hör till riskgruppen. Vikten lades i förstahand vid hälsa och liv, därtill rätten till sjuk- och hälsovård. Även om restriktionerna har haft stora fördelar, har de även medfört negativa sociala och ekonomiska konsekvenser, såsom permitteringar och ökad arbetslöshet. För att dämpa dessa, har regeringen beslutat om flera stödande åtgärder som hjälpt företag och människor, men som i gengäld förorsakat ett tryck på statsekonomin. (Social- och hälsovårdsministeriet 2021)

2.7.1 Finanspolitiken under coronakrisen

Enligt Statens revisionsverk (2020) är finanspolitikens fokus på att trygga företagens likviditet och förhindra konkurser samt massarbetslöshet. Åtgärderna som vidtas måste vara relevanta, omfattande och gälla under en viss tid. Så länge det finns restriktioner i Finland och i de viktigaste handelspartnerländerna, är det omöjligt för finanspolitiken att stimulera ekonomin genom vanliga metoder såsom skattelättnader och byggprojekt. Därav har man varit tvungen att acceptera och anpassa sig till situationen samt till en tillfällig nedgång i BNP. Finanspolitikens viktigaste funktioner är att bidra till företagens likviditet, som har försvagats pga. kundbortfall, försenade leveranser, om företagskunder också får betalningssvårigheter och inte kan betala beställningar, eller om restriktionerna tvingar verksamheten att stängas. Då företagens kassaflöde försvagas, försvagas även betalningsförmågan och kreditvärdigheten som kan påverka bankernas villighet att bevilja lån. Här ingriper staten och beviljar statsgarantier samt statliga lån. Genom finanspolitiken strävar man också efter att företag inte i första hand tar till uppsägningar för att upprätthålla betalningsförmågan, utan i stället minskar på lönekostnaderna genom bidrag, permitteringar och förkortade arbetsveckor. Förutom detta vill man genom finanspolitiken förstärka medborgarnas förtroende för staten under krisen. Efter att undantagstillståndet avvecklats inom Finland och handelspartnerländerna, kan konsumtionen stimuleras med hjälp av finanspolitiska medel såsom exempelvis de

ovannämnda skattelättnader och byggprojekt. Då konsumtionen börjar öka, ökar även exporten som således bidrar till återhämtningen av ekonomin. (Statens Revisionsverk 2020)

2.7.2 Finanspolitiken, Sanna Marins regering

Enligt Finansministeriet (2021) är målet för Finlands finanspolitik 2021 (Sanna Marins regering) att utöka välfärden. Detta innebär social och ekologisk tillväxt, högre sysselsättningsgrad och hållbara offentliga finanser som skall vara i balans år 2023. Pandemins långsiktiga konsekvenser har varit avgörande i regeringens beslut. Med detta går Finlands regering enligt EU:s traditionella monetära ekonomi var det generella målet är att trygga prisstabiliteten (EU parlamentet, 2021). Finland använder även mätinstrument utanför den monetaristiska principen som stöder och beskriver den sociala, ekologiska och ekonomiska välfärden (Finansministeriet 2021).

Regeringsprogrammets viktigaste mål är sysselsättningsgrad på 75% med hänsyn till konjunkturläget Finland befinner sig i. Detta kräver bland annat högre produktionsaktivitet för att främja arbetsmarknaden. (Finansministeriet 2021)

2.7.3 Finlands budgetförslag 2021

Enligt statens budgetpropositioner för tilläggsbudgeten angiven 27.5.2021, beräknas BNP stiga med 2,6% som följd av lägre antal sjukdomsfall, vilket väntas förbättra den ekonomiska tillväxten genom förhöjd privat konsumtion, då befolkningen inte sparar i samma takt, samt export och investeringar ökar.

Genom detta beräknar staten att sysselsättningsgraden når 71,7 procent under 2021. Inflationen beräknas ligga kring 1,4% och öka till 2% per år som effekt av ökad ekonomisk vitalitet. Detta anser även Europeiska Centralbankens (2021) att vara den bästa eftersträvan för att uppehålla prisstabiliteten.

Som grund ligger en förväntad lönestigning med cirka 3% redan under 2021, vilket stegvis höjer priserna på tjänster. Underskottet för finanser på den offentliga sektorn ökade pga. stödåtgärder som togs vid under coronapandemin, samt genom upplösning av

service- och vårdskuld som uppkommit. Detta underskott är större än tidigare år och skapar finansiell instabilitet inom den offentliga finanserna. (Finansministeriet, statens budgetpropositioner 2021)

2.8 Kostnadsstödet

Chocken inom företagsvärlden syntes i tidiga skeden genom nedgång av omsättningen, och då kassaflödet inte längre kunde täcka löpande kostnader. Företagets reaktions- och anpassningsförmåga blev avgörande för verksamhetens fortsättning. Finland har dock fördel genom permitterings- och arbetslöshetsskyddssystemet vilket underlättar personalkostnaderna, men kunde inte ses om en optimal lösning eftersom detta påverkar sysselsättningsgraden negativt. Det primära syftet med kostnadsstödet är att bibehålla sysselsättningen, samt att täcka lönekostnaderna och de oflexibla kostnaderna. (Ilmakunnas et al. 2021)

Även om man i regel vill undvika konkurser, kan man inte anta att konkurser som råder vid denna tidpunkt endast beror på coronakrisen. Konkurser är en del av den vanliga dynamiken inom företagsverksamhet också under normala omständigheter, och därför har särskilda kriterier skapats för beviljandet av kostnadsstöd (läs mer om kriterierna nedan). Enligt Ilmakunnas et al. (2021) handlar kostnadsstöden om att bidra till reparations- och återhämtningsåtgärder för företag som påverkats av coronakrisen. Med dessa åtgärder vill man således täcka oflexibla kostnader, för att trygga den ekonomiska ställningen och undvika konkurser samt nedskärningar av personal.

Eftersom en ny lag måste stadgas (lagen om temporärt kostnadsstöd för företag 508/2020) och kriterierna för stöd samt budgeteringen för dem måste fastställas, kunde stödpaketet tas i bruk först 1.7.2020. (Ilmakunnas et al. 2021)

2.9 Grundläggande principerna för kostnadsstöd

De grundläggande principerna fungerar som kriterier för att ansöka kostnadsstödet. Till kriterierna hör att både branschens försäljning har sjunkit med 10 % under stödperioden samt företagets egen omsättning sjunkit med 30 % i förhållning till jämförelseperioden,

dvs. ett år bakåt. Stöd beviljades inte ifall företaget redan haft svåra ekonomiska problem före covid-19. (Statskontoret 2021c)

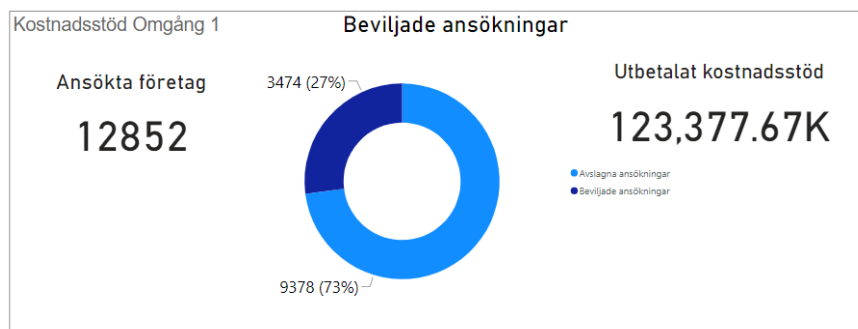
Kostnadsstödet omfattar 368 branscher (dessa finns i bilaga 1), ifall företaget ligger utanför denna branschbegränsning kan företaget söka om stöd ifall det kan påvisa att även de påverkats med tydliga skäl som beror på corona. Begränsningarnas syfte var att rikta stödet till företagen som verkligen påverkats av covid-19. (Statskontoret 2021c)

Företagen kunde ansöka om stöd en gång per omgång, kriterierna granskas skilt varje gång. Stöden beviljas enligt EU:s tillfälliga ramstödsprogram, dvs. stöden fick inte i sin helhet överstiga 1,8 miljoner euro per enskilt företag eller företag under samma koncern. (Statskontoret 2021c)

Den 29 oktober 2020 lämnade regeringen in förslag om fortsatta kostnadsstödsåtgärder för att bättre bemöta företagarnas behov (Statskontoret 2021d). Detta innebar att kostnadsstödens behov ständigt har analyserats samt förändrats enligt de behov som uppenbarats under coronakrisen. I detta skede går det därmed inte att med säkerhet avgöra hur många stödomgångar det slutligen blir.

2.9.1 Kostnadsstöd, omgång 1

Första omgången av kostnadsstöd gick för perioden 1 april till 31 maj 2020, och baserades på de grundläggande principerna, som dock senare finjusterades då kriterierna visade sig vara för strikta (Ilmakunnas et al. 2021). Av den totala mängden ansökningar (12 852) avslogs 73%. Det utbetalade stödet uppnådde ca 123,4 miljoner (Statskontoret 2021a2). Kostnadsstödet kunde uppgå till så mycket som 800 000€ per företag ifall andra stöd av staten var beviljade. (Statskontoret 2021d)

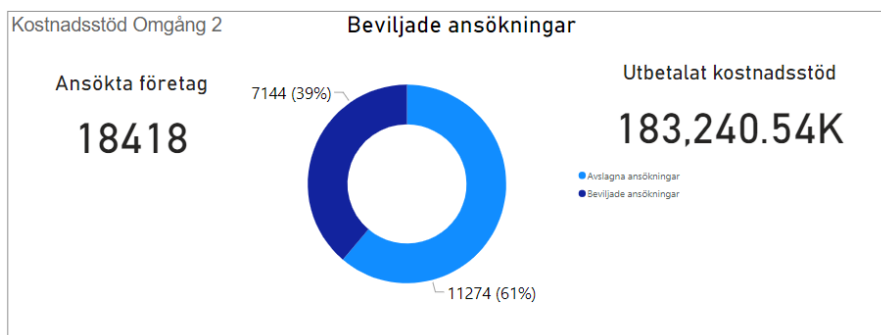


Figur 2. Statistik över beviljade och avslagna ansökningar för kostnadsstödet första omgång. (Statskontoret, 2021a1)

2.9.2 Kostnadsstöd, omgång 2

Andra ansökningsomgången gick för perioden 1 juni till 31 oktober 2020, dvs. perioden förlängdes med två månader gentemot första kostnadsstödet. Vissa ändringar gjordes till kriterierna för denna stödperiod, t.ex. omsättningsgränsen på 20 000 euro slopades, och olika överenskommelser gällande andra stöd vid sidan om detta. Beslutet om att tillåta enskilda näringsidkare att göra privata utbetalningar såsom lön tillades även, och tolkningen av fasta kostnader beaktades från ett bredare perspektiv. Lörens tilläggsavgifter började även tas i beaktande under den andra stödomgången. (Ilmakunnas et al. 2021)

Övriga svåra kostnader beaktades även som t.ex. hyreskostnader för maskiner, egendom, licensavgifter mm. Kriteriet krävde dock att de är slutliga kostnader. Stiftelser och föreningar kunde även beviljas stöd. Även med dessa ändringar avslogs 61 % av de totala 18 418 ansökningarna. Utbetalat stöd nådde 183,3 miljoner (Statskontoret 2021b).



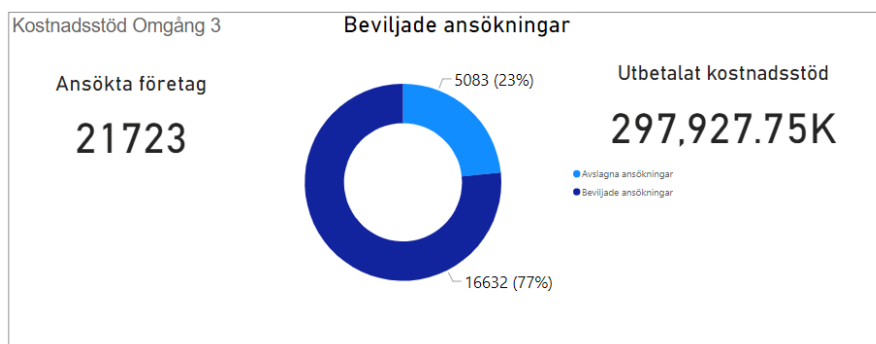
Figur 3. Statistik över beviljade och avslagna ansökningar för kostnadsstödet andra omgång. (Statskontoret 2021b)

2.9.3 Kostnadsstöd, omgång 3

Tredje ansökningsomgången gick för perioden 1 november 2020 till 28 februari 2021. Eftersom många småföretag samt enskilda näringsidkare blivit avslagna i de tidigare ansökningstillfällena pga. att kostnadsgränsen på 2000€ inte nåtts, har förändringar i de tidigare kriterierna inkluderats. Förändringen innebar att företagen kunde beviljas en minimisumma på 2000€ i stöd oavsett om de skulle uppnå kostnadsgränsen eller inte. Registrerade företag måste dock fortfarande nå gränsen för minimikostnader. I fördel för större företag kunde kostnadsstöd i omgång 3 beviljas upp till 1 miljon (tidigare 0,5 miljon). (Stadskontoret 2021c)

Även gränsen för samtliga statliga stöd fastställda av EU-kommissionen ökades till 1,8 miljoner per företag från tidigare 800 000€. (Arbets- och näringsministeriet 2021)

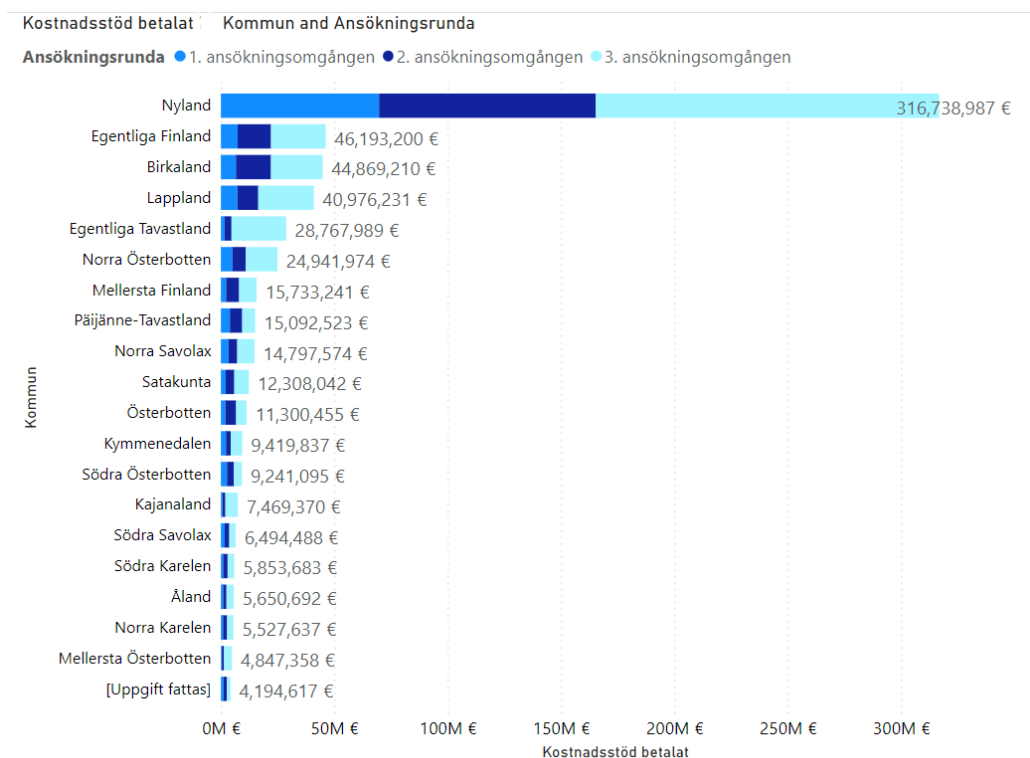
I omgång 3 ansökte 21 723 företag om kostnadsstöd, varav 77% blev beviljade stödet. Den utbetalade summan nådde 297,9 miljoner.



Figur 4. Statistik över beviljade och avslagna ansökningar för kostnadsstödet tredje omgång. (Statskontoret 2021b)

2.10 Kostnadsstöd regionalt

Behovet för kostnadsstöd varierade bland kommunerna, men ett ökat behov syntes tydligt inom Nyland, dit över hälften av de beviljade stöden hade riktats. Man bör dock observera att Nyland även har flest antal aktiva företag och därmed också flest ansökningar för kostnadsstödet.



Figur 5. Statistik av Statskontoret för stöd utbetalat inom olika kommuner. Uppdaterat 13.9.2021.

2.11 Påverkade branscher

Restriktionerna visade sig i ett tidigt skede att ha största påverkan på restaurangbranschen, och därmed har branschen även givits andra stödmöjligheter som ersättning för verksamhetsbegränsningar samt stöd för återanställning. Kostnadsstöd har således spelat en central roll inom hotell- och restaurangbranschen. (Ilmakunnas et al. 2021)

Förutom hotell- och restaurangbranschen har även logistikbranschen lidit betydligt. Logistikbranschen nedgång anses dock vara liten gentemot deras totala omsättning där delar av logistiken haft en positiv effekt av ökad popularitet inom näthandel. Samma effekt ses inom handelssektorn. (Ilmakunnas et al. 2021)

2.12 Förväntade resultat av kostnadsstödet

Eftersom covid-19 är en global krissituation, måste även medländernas ekonomiska situation beaktas, detta görs genom EU-kommissionen. Enligt Ilmakunnas et al. (2021) finns

dock underliggande risker i stödåtgärderna. Föråldrade företag lever endast på dessa ekonomiska stöd utan egen eller minimal omsättning samt inte tar initiativ att utveckla företaget till dagens standard. I samband med kostnadsstödet samt andra statliga stöd har företagen även en möjlighet att utveckla sig även under denna kris. Kostnadsstöden har för många företag varit ett betydande finansieringsinstrument under denna kris som gynnat en stor del av Finlands befolkning. (Ilmakunnas et al. 2021)

Enligt Europeiska centralbanken ser prognosen för arbetsmarknaden bättre ut då det är beräknat att i september 2021 är ca 70 % av Europas befolkning vaccinerade. Detta anses leda till ekonomisk en tillväxt på 4,6% för år 2022, samt 2,1% för år 2023. Inflationen anses i detta skede vara tillfälligt på 2,2%, men lär sjunka under de inkommande åren till 1,5% år 2023. (Europeiska centralbanken 2021)

3 METOD

I detta kapitel diskuteras studiens tillvägagångssätt, valet av metoder för den kvantitativa enkätundersökningen och samplingen, samt analysen. Kapitlet behandlar även bortfall, validitet och reliabilitet som har en betydande faktor i studien.

3.1 Val av metod

För undersökningen används en kvantitativ metod. Genom en kvantitativ enkätundersökning vill vi ta reda på de upplevda effekterna av kostnadsstödet, som är den huvudsakliga forskningsfrågan, samt hur dessa finländska företag använt sig av stödet och hurdan inverkan stödet har haft.

I ett tidigt skede av undersökningens gång har vi studerat material gällande pandemin och dess effekter, samt ekonomiska teorier om statens roll för att styra och stabilisera ekonomin. Med denna förhandskunskap strävar vi att ge mervärde till undersökningen samt få närmare insikter i statens underliggande strukturer, processer och motiveringar gällande stödpaketet. Målet med arbetet är alltså att undersöka pandemins inverkan på företag från en ekonomisk synvinkel, och således få en bild av behovet för stöd, samt huruvida

behovet har bemötts. Detta utformar därtill en konkret inriktning för tolkningen av insamlade data.

3.2 Kvantitativ metod

Vid kvantitativa undersökningsmetoder finns det fyra huvudområden som i regel fokuseras på. *Mätning* är ett verktyg som kännetecknar kvantitativa metoder väl. Genom att utforma variabler som mäter det man är intresserade av, går det sedan att mäta variationer och skillnader mellan individerna, för att sedan kunna beräkna relationer och analysera de olika variablerna. *Kausalitet* är också en betydande del då det kommer till kvantitativa undersökningar. I stället för att beskriva, ligger alltså intresset på de bakomliggande förklaringarna och orsakerna. För att åstadkomma en så god *generaliserbarhet* som möjligt är det i nyckelposition att samplet har valts ut genom en urvalsprocess som gör att samplet representerar populationen. På så sätt avskiljer sig inte resultaten allt för snävt från den population man i sin undersökning är intresserad av. Det sista huvudområdet är *replikation*, som innebär att om undersökningen gjordes igen på exakt samma sätt, skulle man få samma resultat, dvs. även ett mått på undersökningens validitet. Vad som är viktigt är därmed objektivitet, för att pålitligt presentera resultaten av undersökningen. (Bryman & Bell 2003 s. 89–104)

Kvantitativ forskning av kännetecknas av numerära värden, högt strukturerade datainsamlingsmetoder, och forskningen är resultatorienterad med betoning på generalisering (Blaxter et al. 2010 s. 66).

Skillnaden mellan kvantitativa och kvalitativa metoder är att i kvalitativa metoder är betoningen på att få förståelse i respondenternas egna synpunkter och reflektioner. Förutom detta karakteriseras kvalitativ forskning enligt Blaxter et al. (2010 s. 66) även av att fokus är på beskrivning och utforskning av ämnet.

Studien bearbetas kvantitativt, och fokuserar mera på att framhäva numerära data och inte på den enskilda respondentens synpunkter.

3.3 Enkätundersökning

Datainsamlingen för denna undersökning skedde genom en online enkätundersökning, som tillsammans med ett introduktionsbrev skickades till respondenterna per e-post. Då användningen av datorer i dagens läge är så bred, var detta det alternativ som var naturligast. Innehållet i e-postmeddelandet var på svenska, finska och engelska där det även fanns skilda enkätlinkar för varje språk.

Fördelarna med online enkäter är att det är tidseffektivt, och kontrolleringen samt bearbetningen av svaren går smidigt. Dock finns det även nackdelar med denna metod, såsom ett större bortfall pga. tekniska problem eller problem med e-postadresser. (Dahmström 2000 s.65f)

Vid en enkätundersökning är det viktigt att beakta respondenternas säkerhet och integritet och därmed formulera ett introduktionsbrev där det nämns om detta. Med ett välskrivet introduktionsbrev fångar man även respondentens intresse, där orsaken och innebörden bakom undersökningen förklaras, samt hur urvalsprocessen har gått till. Introduktionsbrevet kan därmed minska mängden bortfall, så det är viktigt att skriva det med omsorg. (Bryman & Bell 2005 s. 165)

3.4 Urvalsmetod

Populationen undersökningen baserar sig på är företag inom Nyland som blivit beviljade det statliga kostnadsstödet under ansökningsomgångarna ett till tre. Samplingsmetoden som används är stratifierat urval för att urvalet ska innehålla en proportionellt lika stor andel av varje företagsstorlek. Vid stratifierat urval delas populationen in i strata och sedan sker en slumpmässig sampling för varje strata (delgrupp). Syftet bakom denna metod är att varje strata blir lika representerade i samplet (Dahmström 2000 s.216).

Statskontoret har utgivit en förteckning på alla företag som har ansökt om kostnadsstödet. Genom att filtrera ut de företag i landskapet Nyland som blivit beviljade kostnadsstöd under ansökningsomgångarna ett till tre, kunde en Excel-fil exporteras med en lista på de företag som berör studien. För samplingen beslöts en procentuell andel på 30 % som

samplas ifrån varje strata. Inom Excel kunde filen bearbetas genom att rensa ut dubletter och sedan användes en random-sampling formel. Den totala mängd företag i vårt sampel var 3 297.

3.5 Bortfall

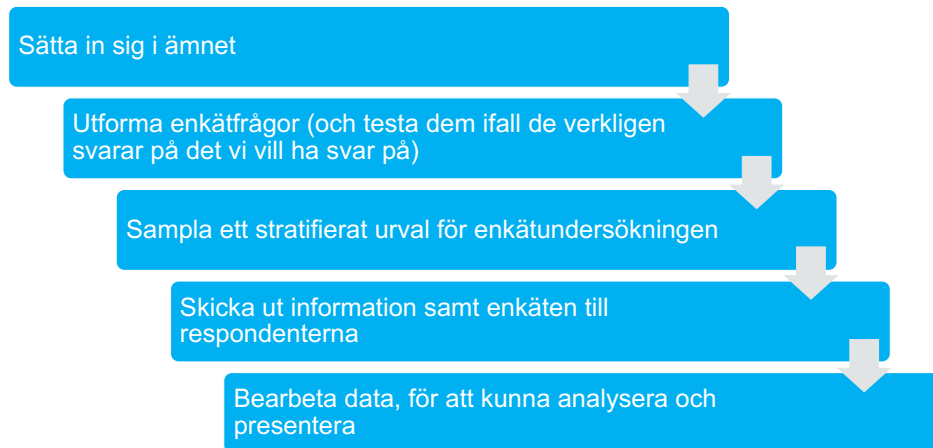
Enligt Bahmström (2000) är individbortfall den vanligaste typen av bortfall, och det betyder att man i sin enkelhet inte får svar på en enkät. Det kan bero på flera faktorer, t.ex. om personen som blivit kontaktad inte är anträffbar om exempelvis kontaktuppgifterna är föråldrade och inte mera används, eller om kontaktförsöket gjordes på en olämplig tid. Bortfall kan också hänföras till då någon vägrar att delta i undersökningen. Också tekniska fel kan vara en orsak till bortfall. (Bahmström 2000 s. 254)

Det finns dock åtgärder för att försöka minska på bortfallet. Åtgärder som har vidtagits i denna enkätundersökning var att skriva ett informativt och intressant introduktionsbrev, där det nämndes om sekretessfrågor – såsom att respondenten är anonym, att det är frivilligt att delta, och att uppgifterna inte ges ut till obehöriga. Utöver detta skickades även ett påminnelsemeddelande till samplet för att öka svarsmängden. Tidigt i planeringsfasen förväntades en hög bortfallsfrekvens hos respondenterna, därmed valdes ett så stort sampel som möjligt för att på så sätt också öka svarsmängden.

Samplet baserade sig på 3 297 företag där det först var ett bortfall på 708 företag som saknade kontaktuppgifter. Efter att enkäterna skickades ut, ökade bortfallet med 256 pga. att e-mail inte kunde skickas, vilket ökade bortfallsmängden till 964. Den totala mängden företag var 2 333 som enkäten kunde skickas till.

3.6 Tillvägagångssätt

För att sätta in sig i ämnet och få den informationsgrund som krävs för undersökningen, har det studerats teoretiska modeller gällande nationalekonomi och tidigare forskning, samt följt med de senaste förändringarna gällande covid-19 i allmänhet och dess ekonomiska aspekter.



Figur 6. Tillvägagångssätt stegvis.

Enkätundersökningens frågor utformades utifrån studiens målsättning. Frågeställningarna framställdes via god planering för att minimera feltolkning.

Ett introduktionsbrev utformades, där det redogjordes för respondenterna om vem utför undersökningen, syftet för undersökningen, frivilligheten att delta, samplingens metod, sekretessfrågor och annan information relevant för respondenterna gällande enkätundersökningen. Innan enkäten skickades ut till respondenterna, gjordes en kontroll för att säkerställa att frågorna är enkla att tolka, och att de genererar de svar man hoppas på. (Bryman & Bell 2017)

Enkäten byggdes upp enligt arbetets huvudsakliga syfte; att kartlägga respondenternas uppfattningar om stödpaketet och dess effekt. Slutna frågor användes i enlighet med studiens kvantitativa metod, för att enkelt kunna bearbeta datat. Klassificeringsfrågor om själva företaget användes först – hur många anställda (företagsstorleken), vilken bolagsform, vilken bransch, samt hur länge företaget har varit aktivt. Frågorna därefter kan klassas som upplevelsefrågor, kvalitetsfrågor samt beteendefrågor för att fånga respondentens upplevda effekt av kostnadsstödet, de ekonomiska effekterna coronapandemin har haft på företaget, och hurdana åtgärder företaget har vidtagit. Svarsalternativen i enkäten var Likertskalor som innebär att respondenten är av samma åsikt som ett påstående, eller inte är alls av samma åsikt. En annan form av skala som används i enkäten var semantic differential, där det används adjektiv som är i motsats till varandra. Dessa typer av svarsalternativ var passande för denna studie för att förenkla besvarandet av enkäten och bearbetningen av datat. Förutom skalor innehöll enkäten ett fåtal flervälsfrågor, samt ja/nej

frågor. Dessa upplevdes nödvändiga för att få med all viktig information till undersökningen och resultatet.

Google Forms användes för att skapa enkäten, varefter den distribuerades via e-post tillsammans med introduktionsbrevet till ett urval av företag som blivit beviljade stödet.

Populationen studien fokuserar på är företag i Nyland som blivit beviljade stödpaket som följd av covid-19. Enligt Statskontoret (2021) har sammanlagt över 22 000 nyländska företag ansökt om stödpaketet i ansökningsomgångarna ett till tre, var ca. 12 000 har blivit beviljade det. Genom ett stratifierat urval, säkerställs urvalets proportionella representation enligt storleken av de företaget som ansökt.

3.7 Analys av data

Enkäten var öppen för respondenterna att besvara i två veckor, den besvarades av totalt 55 respondenter, dvs. svarprocenten var väldigt låg, 1,67 %.

Enkätsvaren infördes i programmet SPSS för analysering, där datat kodades om till siffror och bearbetas statistiskt. Datat analyseras och därefter presenteras i arbetet.

Analysmetoden baseras på en kvantitativ analys med en deduktiv ansats. Studiens slutsatser härleds utifrån ämnets teori och undersökningens resultat. (Bryman & Bell 2005 s.23–24)

Undersökningsvariablerna som användes var nominal- och ordinalvariabler. Sambandet mellan ordinalvariabler undersöks genom att mäta hur väl olika rangordningar stämmer överens. Det finns två mått för att mäta det; Kendall's tau och Spearman's rho. Måttets skala är mellan -1 och 1, där 1 visar ett perfekt positivt samband, och -1 ett perfekt negativt samband. (Dahmström 2000 s.174p)

Samband mellan variablerna undersöks genom Spearman's rho rangkorrelationskoefficient, som sedan presenteras i en korrelationsmatris (se figur 16).

3.8 Validitet och reliabilitet

Validitet och reliabilitet är viktiga komponenter som bör beaktas i undersökningar. *Validitet* innebär att de indikatorer eller mått som formulerats för att mäta ett specifikt begrepp, mäter just det begreppet. För att undersökningen ska vara valid krävs att mätningen

är reliabel. *Reliabilitet* handlar om tillförlitligheten och överensstämmelsen hos måttet. I denna studie fokuserar vi på att säkerställa att *ytvaliditeten* är tillräckligt hög. Detta innebär att man frågar andra människor om deras åsikt gällande måtten, samt huruvida måttet speglar begreppet. *Stabilitet* är också viktigt då det gäller reliabiliteten och pålitligheten hos ett mått. Det är en betydande faktor och innebär att respondenternas svar inte fluktuerar – om en mätning sker två gånger ska resultatet inte ha en desto större variation. (Bryman & Bell 2005 s. 93–96)

Ansökningarna för kostnadsstödpaketet har skett i omgångar och i tredje ansökningsomgångens slut påvisades att fortsatta stöd var på kommande. Detta påvisar en stor efterfrågan och därmed ökad relevans för stödpaketet. Genom att avgränsa till omgångarna ett till tre förhåller studien sig till den kortsiktiga effekten som dessa stödpaket medfört.

4 RESULTAT

Denna del av studien innehåller presentation av undersökningens resultat. Som tidigare nämnt, utarbetades samplet av en stratifierad samplingsmetod för ett så representativt sampel som möjligt. I resultatet beaktas svaren av de 55 respondenterna som deltog i enkäten, som är 1,67 % av det totala samplet på 3 297 företag. Eftersom antalet respondenter är så lågt, kan resultatet inte generaliseras för populationen.

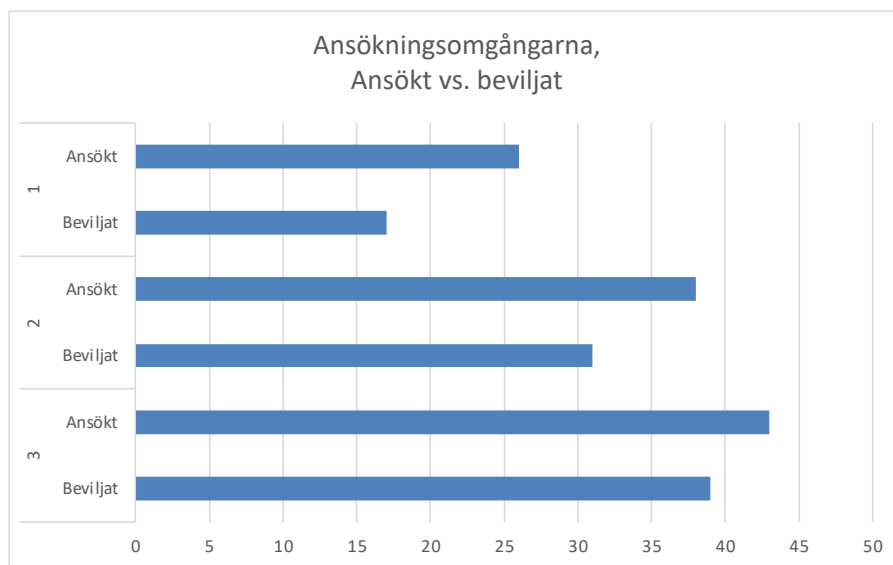
4.1 Analys av data

Frågorna ett till fyra i enkäten var klassificerings frågor, dvs. företagsspecifika variabler som beskriver respondenterna. Frågorna var hur många anställda företaget har (företagets storlek), hur länge företaget har varit verksamt, vilken bransch det hör till, samt vilken bolagsform.

Bransch	Frequency
Byggverksamhet	3
Finans- och försäkringsverksamhet	3
Hotell- och restaurangverksamhet	6
Information- och kommunikationsverksamhet	7
Kultur, nöje, fritid	11
Parti- och detaljhandel	10
Skönhetsbranschen	1
Social- och hälsovårdsbranschen	4
Sportverksamhet	2
Transport och magasinering	3
Utbildning	5
Total	55

Figur 7. Branschrepresentation i enkätundersökningen.

Av företagen som deltog i enkäten var 87,3 % små företag med under tio anställda, och de resterande var medelstora företag med 10–49 anställda. 61,8 % av företagen hade varit verksamma i över tio år, och 20 % mellan fem och tio år. Branscherna blev ganska jämnt representerade av respondenterna, men branscherna för kultur, nöje och fritid, samt parti- och detaljhandel var de som hade flest representanter (se figur 7). Då det kom till bolagsform, var 83,6 % aktiebolag, 12,7 % var enskilda näringsidkare, de resterande var kommanditbolag.



Figur 8. Mängden företag som ansökt vs. blivit beviljade kostnadsstöd, per ansökningsomgång.

Frågorna fem och sex handlade om ansökningsomgångarna, i vilken eller vilka ansökningsomgångar företaget hade ansökt om stöd, samt vilka omgångar de hade blivit beviljad stöd (se figur 8). Svaren visar att 26 av de totala 55 respondenterna hade ansökt i den första ansökningsomgången, varav 17 blivit beviljade stöd, som är 65 % av de som ansökte. 38 respondenter hade ansökt i den andra omgången, och 31 hade blivit beviljade

stöd, så en stor del av de som ansökt blev beviljade stöd. Så många som 43 respondenter hade ansökt i den tredje omgången, och 39 hade blivit beviljade, så återigen blev majoriteten av de som ansökt blev beviljade stöd. (Notera att företag kan ansöka och bli beviljade stöd flera omgångar).

		Bransch										
		Bygg verksamhet	Finans- och försäkrings verksamhet	Hotell- och restaurang verksamhet	Information- och kommunikations verksamhet	Kultur, nöje, fritid	Parti- och detaljhandel	Skönhetsbranschen	Social- och hälsovårds branschen	Sportverksamhet	Transport och magasiner	Utbildning
	Freq.	3	3	6	7	11	10	1	4	2	3	5
Förändring av företagets omsättning som följd av coronapandemin	Mean	2,33	1,67	1,33	1,71	1,18	2,20	1,00	1,25	1,00	1,00	1,80
Förändring av företagets kassaflöde som följd av coronapandemin	Mean	2,00	1,67	1,33	1,86	1,18	1,90	1,00	1,25	1,00	1,00	1,40

Figur 9. Förändring i omsättning och kassaflöde branschvis (1=En omfattande negativ förändring, 5=En positiv eller ingen förändring).

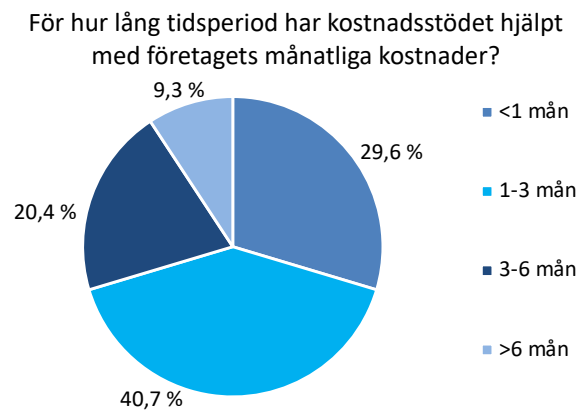
Frågorna sju och åtta var; ”Hur uppskattas företagets omsättning att ha förändrats som följd av coronapandemin?” samt ”Hur uppskattas företagets kassaflöde att ha förändrats som följd av coronapandemin?”, och här användes en semantic differential skala från 1–5, där ett innebar en omfattande negativ förändring och fem innebar en positiv eller ingen förändring. På fråga sju svarade 54,5 % med nummer ett, och på fråga åtta svarade 58,2 % med nummer ett. Medeltalet för dessa frågor var därav låg, 1,58 respektive 1,49. Ovan i figur 9 ser man branschspecifikt hur medeltalen ser ut. Kultur, nöje och fritidsbranschen var den bransch som hade flest respondenter, totalt elva, och medeltalet för dem var bland de lägsta, så lågt som 1,18.

Frageställning nummer nio löd; ”Har kostnadsstödet haft en positiv inverkan på omsättningen?” med återigen en semantic differential skala på 1–5, ett innebar en väldigt liten hjälp och fem innebar en väldigt stor hjälp. Medeltalet på denna fråga var 3,25; 29,1 % av respondenterna valde ett svar mellan ett och två, och de övriga 70,8 % valde ett svar mellan tre och fem.

Har kostnadsstödet hjälpt med företagets månatliga kostnader?	
Bransch	Mean
Byggverksamhet	3,67
Finans- och försäkringsverksamhet	4,33
Hotell- och restaurangverksamhet	3,17
Information- och kommunikationsverksamhet	4,14
Kultur, nöje, fritid	3,82
Parti- och detaljhandel	2,30
Skönhetsbranschen	3,00
Social- och hälsovårdsbranschen	2,75
Sportverksamhet	4,50
Transport och magasinering	4,00
Utbildning	2,80
Total	3,38

Figur 10. Har kostnadsstödet hjälpt med de månatliga kostnaderna, medeltal branschvis (1=Väldigt liten hjälp, 5=Väldigt stor hjälp).

Fråga nummer tio var lite lik fråga nio; har kostnadsstödet hjälpt med företagets månatliga kostnader (=det som kostnadsstödet är avsett för). Svarsspridningen var nästan identisk med fråga nummer nio. Svaren för denna fråga presenteras i figur 10 ovan. Här användes en Likertskala på 1–5, och respondenternas medeltal var 3,38, vilket påvisar att respondenterna är åtminstone delvis av den åsikten att kostnadsstödet har hjälpt. De branscher som med det högsta medeltalet var sportverksamhet, och finans- och försäkringsbranschen. Den branschen med det absolut lägsta medeltalet var parti- och detaljhandel.



Figur 11. Kostnadsstödet användning, per tidsperiod.

Fråga elva handlade om för hur lång tidsperiod kostnadsstödet hjälpt med företagets månatliga kostnader, och svarsalternativen var under en månad, 1–3 månader, 3–6 månader, samt över sex månader. Som presenteras i figur 11 ovan, var de alternativ som hade flest svar, 1-3 månader, som omkring 40 % av respondenterna hade valt, och därefter alternativet <1 månad, som närmare 30 % hade valt.



Figur 12. Kostnadsstödet användning, per kostnadsområde.

Fråga tolv handlade också om detta tema, och frågan var ”Inom vilket kostnadsområde har kostnadsstödet använts mest till?”. Alternativen var hyreskostnader, vatten- och elkostnader, personalkostnader, försäkringskostnader, räntor, och utöver dessa meddelade respondenterna även om enstaka andra kostnader, såsom marknadsföringskostnader, licenskostnader, förnyandet av hemsidan. Personalkostnader var dock den som de flesta valde, över hälften av respondenterna valde den (se figur 12). Observera att på denna fråga kunde man endast välja ett alternativ då det frågades efter det som företaget använt stödet till mest, då antagligen alla ovannämnda kostnader är sådana som varje företag har i större eller mindre utsträckning.

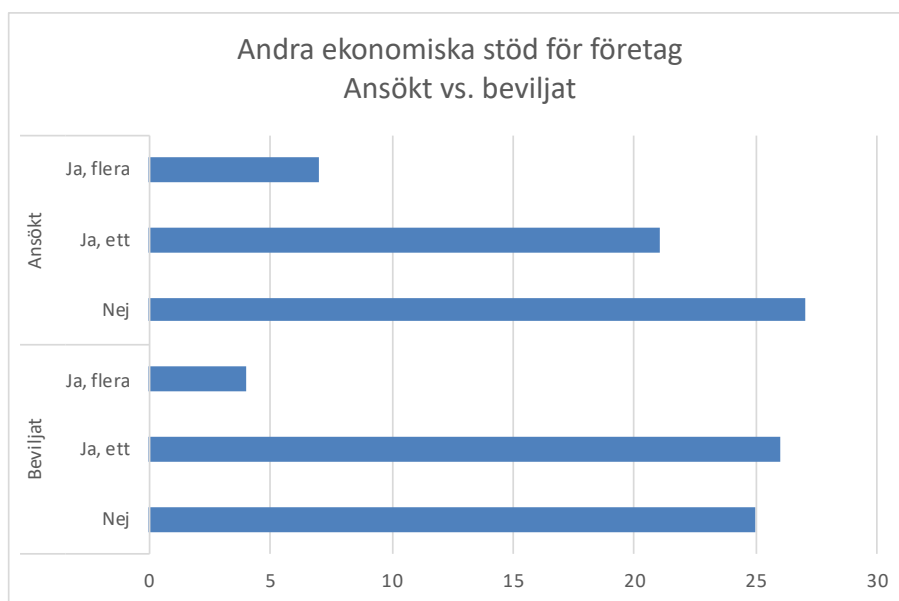
Frågorna därefter relaterade till de ekonomiska effekterna coronapandemin har haft på företaget, och därmed också hur stort behov företaget har haft för stöd. I frågorna 13-17 kom det fem påståenden där respondenten svarade på skala 1–5 om hen var av helt annan åsikt eller helt av samma åsikt av påståendet. Påståendena handlade om huruvida företaget har haft möjlighet för tillväxt under coronapandemin, om företaget har varit nära konkurs, om företaget uppskattas att ha gått i konkurs utan kostnadsstödet, om företaget uppskattas att skulle ha överlevt coronapandemin även utan kostnadsstödet, samt om företaget fortfarande löper risk att gå i konkurs, trots beviljat kostnadsstöd. Till fråga 13 om tillväxt hade en klar majoritet på totalt 39 respondenter och 70,9 % valt nummer ett på skalan, så de flesta har inte haft möjlighet till tillväxt, vilket inte är överraskande under dessa omständigheter med coronapandemin.

I figur 13 nedan, presenteras medeltalen av svaren till frågorna 14–17, relaterade till konkurs.

		Bransch										
		Bygg verksamhet	Finans- och försäkrings verksamhet	Hotell- och restaurang verksamhet	Information- och kommunikations verksamhet	Kultur, nöje, fritid	Parti- och detaljhandel	Skönhetsbranschen	Social- och hälsovårds branschen	Sportverksamhet	Transport och magasinering	Utbildning
	Freq.	3	3	6	7	11	10	1	4	2	3	5
Företaget har varit nära konkurs under coronapandemin.	Mean	2,67	3,33	3,33	3,29	2,91	2,50	5,00	1,75	3,50	3,67	2,60
Företaget uppskattas att ha gått i konkurs utan kostnadsstödet.	Mean	3,00	2,67	3,17	2,57	2,82	1,80	2,00	2,00	4,50	3,00	2,40
Företaget uppskattas att överlevt coronapandemin även utan kostnadsstödet.	Mean	1,67	2,00	3,67	2,71	2,64	3,00	3,00	3,25	1,50	2,67	2,80
Företaget löper fortfarande risk att gå i konkurs, trots beviljat kostnadsstöd.	Mean	3,00	2,33	2,00	2,14	2,55	2,10	2,00	3,00	3,00	3,00	1,80

Figur 13. Konkursrelaterade frågor, medeltal branschvis (1=Helt av annan åsikt, 5=Helt av samma åsikt).

Fråga 18 handlade om sanering, huruvida företaget har ingått sanering eller inte, och här var endast två respondenter av alla 55 som valde ja, så en klar majoritet av företagen hade inte ingått sanering.



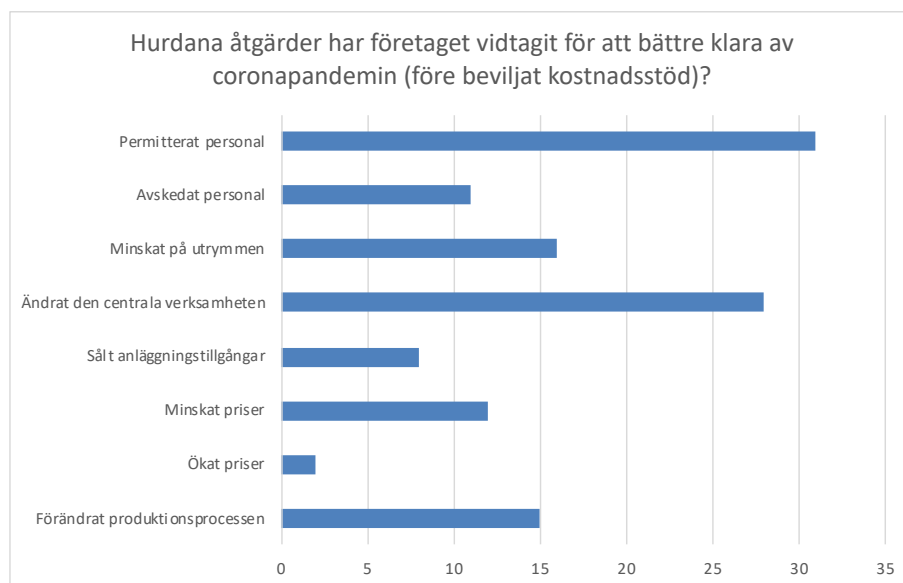
Figur 14. Mängden företag som ansökt vs. blivit beviljat andra ekonomiska stöd.

Frågorna 19 och 20 handlade om företaget har ansökt om andra ekonomiska stöd, samt blivit beviljad det, se figur 14 ovan. 38,2 % av respondenterna hade sökt om ett annat stöd, 12,7 % hade sökt om flera andra stöd, och 49,1 % hade inte ansökt andra stöd. 47,3 % hade blivit beviljad ett annat stöd, och endast 7,3 % hade blivit beviljad flera andra stöd, och 43,6 % hade inte blivit beviljad andra stöd.

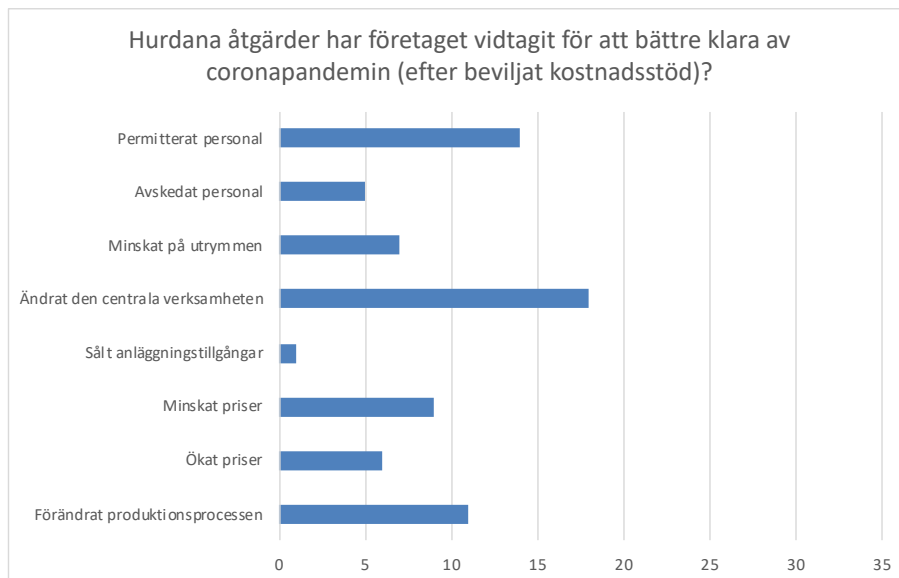
Frågorna 21 och 22 handlade om huruvida företaget har ansökt och blivit beviljad lån för att bättre klara av coronapandemin, en fråga för både före och efter beviljat kostnadsstöd. Den jakande svarsfrekvensen var väldigt låg på bägge frågor, totalt åtta företag hade ansökt och blivit beviljad lån före kostnadsstödet, och tre företag hade ansökt och blivit beviljad lån efter kostnadsstödet.

Fråga 23 handlade om andra ekonomiska åtgärder som företaget vidtagit för att bättre klara av pandemin, såsom till exempel aktieemittering. Här svarade 70,9 % nej.

Frågorna 24 och 25 var flervalsfrågor, där respondenten skulle kryssa för vilka åtgärder företaget har vidtagit för att bättre klara av coronapandemin (före och efter beviljat kostnadsstöd). Som figur 15 och 16 nedan visar, har företag vidtagit liknande åtgärder både före och efter det beviljade kostnadsstödet, men i en aning mindre utsträckning efter det beviljade kostnadsstödet.



Figur 15. Företagens åtgärder före beviljat kostnadsstöd.



Figur 16. Företagets åtgärder efter beviljat kostnadsstöd.

Enkätens två sista frågor, fråga 26 och 27, var om kvalitén av företagets produkter/tjänster har försämrats under coronapandemin, samt om servicen till kunderna har försämrats under coronapandemin. 21,8 % av respondenterna valde ja på den förstnämnda frågan, och 76,4 % valde nej. Huruvida kundservicen hade försämrats, svarade 27,3 % ja och 67,3 % svarade nej.

4.2 Korrelationsanalys

Spearman's rho	Variabel	Median	Range	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	1. Hur uppskattas företagets omsättning att ha förändrats som följd av coronapandemin?	1,0	4,0	1								
	2. Hur uppskattas företagets kassaflöde att ha förändrats som följd av coronapandemin?	1,0	3,0	.811**	1							
	3. Har kostnadsstödet haft en positiv inverkan på omsättningen?	3,0	4,0	-0,114	-0,025	1						
	4. Har kostnadsstödet hjälpt med företagets månatliga kostnader?	3,0	4,0	-.312*	-.230	.757**	1					
	5. Företaget har haft möjlighet för tillväxt under coronapandemin.	1,0	3,0	0,236	0,209	0,165	-0,031	1				
	6. Företaget har varit nära konkurs under coronapandemin.	3,0	4,0	-0,208	-0,186	0,203	.316*	-0,034	1			
	7. Företaget uppskattas att ha gått i konkurs utan kostnadsstödet.	3,0	4,0	-.298*	-.347*	.342*	.465*	-0,144	.532**	1		
	8. Företaget uppskattas att skulle ha överlevt coronapandemin även utan kostnadsstödet.	3,0	4,0	0,170	0,171	-.367**	-.329*	0,141	-.522**	-.576**	1	
	9. Företaget löper fortfarande risk att gå i konkurs, trots beviljat kostnadsstöd.	2,0	4,0	-0,214	-0,171	-.260	-0,085	-0,222	.321*	.461**	-0,205	1

** Korrelationen är signifikant på 0.01 nivå (2-tailed).
* Korrelationen är signifikant på 0.05 nivå (2-tailed).

Figur 17. Korrelationsmatris.

I figuren ovan presenteras de nio variabler i undersökningen som hade ordinalskalor i form av en korrelationsmatris. Ordinalskalor innebär att variablerna kan rangordnas från det högsta till det lägsta värdet, men det finns inga lika intervaller mellan skalstegen – i

en skala från 1 till 5 kan man inte säga att mellanrummet mellan 1 och 2 är lika stort som mellan 3 och 4 (Dahmström 2000 s. 29).

I matrisen redogörs även för variablernas medianvärde, eftersom det aritmetiska medelvärdet i regel endast används för data med kvot- och intervallskalor med lika stora intervaller mellan skalstegen. Variationsvidden (range) är ett spridningsmått, som hänvisar till skillnaden mellan det högsta och lägsta värdet för variabeln. (Dahmström 2000 s.43)

Rangkorrelationskoefficienten som används är Spearman's rho, som är enligt Wahlgren (2008 s. 123) är den en av rangkorrelationskoefficienterna som används för ordinaldata. Det är ett mått som mäter styrkan av sambanden mellan variablerna, mellan -1 och +1, och ju närmare siffran är något av dessa värden, desto starkare är sambandet.

Om ett värde har en eller två stjärnor, betyder det att det finns en statistiskt signifikant korrelation. Såsom man kan se i matrisen ovan, finns det både värden som inte har en statistiskt signifikant korrelation, och sådana värden som har det. Den starkaste signifikanta korrelationen har ett värde på .811, och det är sambandet mellan variablerna ett och två, som handlade om förändring i företagets omsättning respektive kassaflöde som följd av coronapandemin. Här var svarsalternativen en ordinalskala från ett till fem, där ett innebär en omfattande negativ förändring och fem innebär en positiv eller ingen förändring. Såsom matrisen visar, uppkommer det också negativa korrelationer mellan variablerna, och den starkaste negativa korrelationen har ett värde på -.576, som hittas mellan variablerna sju och åtta. Anledningen till att korrelationen är negativ har att göra med variabeln, som alltså var följande; företaget uppskattas att ha gått i konkurs utan kostnadsstödet, och företaget uppskattas att ha överlevt coronapandemin även utan kostnadsstödet. Ett högt värde hos en variabel korrelerar med ett lågt värde hos den andra variabeln (Frisk 2018).

Ett mått som ofta används för kvantitativa undersökningar är Cronbachs alfa. Måttet mäter den interna reliabiliteten, och koefficienten är mellan 1 och 0 – ju närmare värdet är 1, desto bättre intern reliabilitet. Värdet bör stiga över 0,80 för att vara acceptabel. (Bryman & Bell 2005)

Enligt UCLA Institute for Digital Research and Education (2021), är dock Cronbachs alfa inte ett statistiskt test, utan ett tillförlitlighetsmått eller mått på följdriktighet som mäter hur nära besläktade och interkorrelerade variablerna är.

Vad som dock gäller att ha i åtanke, är att ett högt Cronbachs alfa-värde inte alltid innebär att den interna reliabiliteten är hög och tvärtom ska man inte direkt förkasta ett test med resultat som man inte hoppats på. Om det finns för få antal objekt med i testet eller om objekten inte interkorrelerar, kan Cronbachs alfa-värdet sjunka. (Tavakol & Dennick 2011)

Gällande denna undersökning, upptäcktes det att Cronbachs alfa-värdet var väldigt lågt. Detta kan bero på att variablerna var för få, då enkäten hade totalt nio frågor där svarsalternativen var i form av ordinalskalor. Nominella variabler beaktas alltså inte i Cronbachs alfa-värdet. Vad som dock upptäcktes, var att då en av variablerna raderades från uträkningen av Cronbach alfa-värdet, ökade värdet märkbart till 0,464. Värdet är oavsett mycket lägre än gränsvärdet på 0,80, och det har tagits i beaktande i följande kapitel där resultaten diskuteras och konkluderas, då det givetvis påverkar undersökningens reliabilitet negativt.

5 DISKUSSION

I denna del av studien diskuteras och analyseras enkätundersökningens resultat och återknyts till de teoretiska modellerna. Undersökningen granskas kritiskt och förbättringsförslag anges för fortsatt forskning inom ämnet. Slutligen sammanfattas undersökningen i konklusionsdelen.

Covid-19 samt de tidigare ekonomiska kriserna har haft långvariga effekter globalt; sysselsättningsgraden har drabbats, ländernas bruttonationalprodukt har fluktuerat och den statliga skuldsättningsgraden har ökat. EU-kommissionen har tillsammans med Europaparlamentet och EU-länderna gjort upp en återhämtningsplan; NextGenerationEU, som ingår långtidsbudgeten för åren 2021–2027. Med återhämtningsplanen hoppas man att stimulera ekonomin, dämpa konsekvenserna och förbereda för omställningar (Europeiska Kommissionen 2021a, b).

Statistikcentralen (2021) bekräftar att de negativa följderna som pandemin har förorsakat, påminner om tidigare ekonomiska kriser. Därmed måste Finlands finanspolitik acceptera en tillfällig nedgång i BNP, och sätta fokus på att trygga företagens likviditet samt undvika massarbetslöshet (Statens revisionsverk 2020). Finska företag sysselsätter en stor del av befolkningen, och därav har statens ekonomiska åtgärder varit viktiga för företagens ekonomiska välfärd och de finländska medborgarna. Kostnadsstödet i sig har riktats mot ekonomiskt drabbade företag för att underlätta med personalkostnader och genom detta även hålla Finlands sysselsättningsgrad så stabil som möjligt, och på längre sikt även höjas (Statens Revisionsverk 2020). De statliga ekonomiska åtgärderna har däremellan resulterat i att statens offentliga skuld ökat (Riksdagen 2021b).

Som EU-kommissionen nämnt har corona förorsakat en efterfrågechock, samt störningar i leveranskedjorna och i investeringsplanerna (Eur-Lex 2020). Enligt keynesianismen kan en marknadssituation som denna inte korrigeras sig själv, utan staten måste ingripa. Dock innebär keynesianismen att sysselsättningsgraden ska dras ner, men heller inte betalas för långvarig arbetslöshet (Hoerber 2017). Monetarismen som även baserar sig delvis på Keynes teorier, riktar sig däremot på att stabilisera konsumentbeteendet och därav stimulera marknaden, genom exempelvis säkerställda löneinkomster (Rivot 2013).

Den finska regeringen har använt sig av dessa styrinstrument som baserar sig i huvudsak på den monetariska teorin med inflytande av andra styrinstrument som stöder social och hållbar tillväxt med dessa vill de även på långsikt motverka konsekvenserna av pandemin (Finansministeriet 2021). Dämpande åtgärder kan ses redan på basnivåer som till exempel gratis vaccinering, uppföljning av smitta, samt utgivandet av kostnadsstödet i försök att stabilisera sysselsättningsgraden. Staten möjliggör därmed företagen att fortsätta sin verksamhet, och även göra tilläggsinvesteringar för att anpassa företaget enligt nya situationen för att höja produktionsaktiviteten (Statsrådet 2020b). Detta förväntas ge en stigning i BNP med ca. 2,6% till hösten 2021 då konsumenternas aktivitet ökar på marknaden (Europeiska centralbanken 2021).

5.1 Analys av data

Antalet respondenter som deltog i enkätundersökningen var 55, av dessa var majoriteten små företag med under tio anställda. Branscherna som var mest representerade var kultur, nöje och fritidsbranschen samt parti- och detaljhandelsbranschen. Slutsatser kan dock inte härledas ur enkätundersökningen om huruvida någon särskild bransch är mera drabbad än andra, då varje bransch har en så liten representation i denna undersökning. Dock anser Ilmakunnas et al. (2021) att pandemin haft mest negativ effekt på hotell- och restaurangbranschen, men även gynnat andra branscher genom till exempel en ökning inom näthandel.

Studiens huvudsakliga forskningsfråga är; vilka korttidseffekter har kostnadsstödet haft? Omkring 55 procent av de som deltog i undersökningen hade svarat att företagets omsättning och kassaflöde har haft en omfattande negativ förändring som följd av coronapandemin. Detta var förväntat och bekräftar samtidigt de ekonomiska konsekvenserna av covid-19 på företagsnivå. Undersökningen visar att av de företag som representerades, ansåg 70 procent att kostnadsstödet har haft en större positiv inverkan, medan 30 procent ansåg att det har endast varit till liten hjälp. Svaren visade också att respondenterna ansåg att kostnadsstödet har hjälpt med de månatliga kostnaderna, och användes mest för personalkostnader, vilket var det primära syftet med kostnadsstödet, samt andra fasta kostnaders såsom hyra. Resultaten indikerar att staten till stor del nått sina mål för kostnadsstödet, som på långt sikt kan främja Finlands ekonomi.

Vad som även visades var att kostnadsstödet hade en kortsiktig effekt, då ca. 40 procent av respondenterna ansåg att kostnadsstödet hade varit till hjälp för 1–3 månader, och under 10 procent ansåg att stödet har hjälpt i över 6 månader. Vad detta kan bero på kan ifrågasättas – kan bristande kunskap i ekonomistyrning samt riskhantering vara en faktor i hur företagen klarat av att allokera resurser?

Även då kostnadsstödet ansetts vara hjälpsamt, kan det diskuteras ifall stödet kunde varit bättre planerat. Efter varje omgång justerades kostnadsstödet kriterier pga. brister, såsom exempelvis exkludering av mindre företag i omgång ett där största delen av de beviljade företagen var stora. Har det gjorts förhastade beslut vid fastställande av kriterierna? Samma frågeställning kunde ses i studien av Jomo et al. (2020) kring kortsiktiga monetariska styrinstrument där stora företag gynnades mest av de ekonomiska stödåtgärderna.

Trots den osäkra situationen har variablerna kring bibehållandet av sysselsättningen samt undvikande av konkurser, givit varierande resultat gällande huruvida företaget varit nära konkurs samt uppskattas ingå konkurs under coronapandemin utan kostnadsstödet. Resultatet visade dock att ett fåtal företag hade ingått sanering. Det går dock inte med säkerhet att avgöra stödets inverkan på konkurserna i detta, då det även kan relatera till företagens egen uppfattning gentemot numeriska fakta. Enligt Ilmakunnas et al. (2021) är konkurs är en naturlig del i företagsvärlden, därav måste företagen bevisa att deras ekonomiska nedgång var pga. corona för att undvika att företag skulle missbruka stödet till andra ändamål. Med detta kan vi se att staten velat förhindra annars lukrativa företag att hamna i kris, och därmed tillfälligt försäkrat Finlands inkomst samt arbetsplatser (Statskontoret 2021c). Majoriteten av respondenterna hade dock ansökt om kostnadsstöd vid minst två ansökningsomgångar, som uttrycker ett behov efter kostnadsstödet. Utöver detta har ungefär hälften av företagen ansökt om andra stöd än kostnadsstödet.

I resultatet kom det också fram att finländska företag har blivit tvungna att vidta åtgärder för att bättra klara av situationen. Omkring hälften av respondenterna angav att före det beviljade kostnadsstödet, har de ändrat den centrala verksamheten samt över hälften har permitterat personal, samt delvis minskat på utrymmen. Även efter kostnadsstödet har respondenterna vidtagit liknande åtgärder i mindre utsträckning, medan en förändring ses inom prisökning härledd av inflation dvs. den förväntade lönestigningen på 3 % samt införande av pengar på marknaden (Finansministeriet, statens budgetpropositioner 2021). Förändringar i produktionsprocessen ses redan före beviljat stöd, som hänvisar till att företag försöker anpassa sig till nya normer vilket också var ett indirekt mål av staten och EU-kommissionen. Med statens hjälp bör företag ta ansvar och utveckla sina styrintstrument och använda sina möjligheter att utvecklas (Jomo et al. 2020). Dock anser företagen i undersökningen att de inte har haft möjlighet till tillväxt, men som Ilmakunnas et al. (2021) påpekar handlar kostnadsstöden om mera om reparationsåtgärder mot coronapandemin, och tillväxt är således inte en prioritet. Ilmakunnas et al. (2021) anser dock att risker finns, och poängterar att företagen också bör ta egna initiativ för att utveckla och anpassa verksamheten till nya normer. Med detta uppstår frågan; hur kommer företag att klara sig efter denna pandemi? Det är ingen lätt process att kontinuerligt utveckla

verksamheten och vara beredd på plötsliga förändringar i världen. Det kan leda till flera företags fall, medan andra företag kan blomstra redan vid små justeringar. I den tills vidare pågående situationen med covid-19 går det inte att förutspå hur situationen kommer fortlöpa, men vad som kan konstateras är att det krävs drastiska förändringar från företagen och staterna för att bevara verksamheten samt en utvecklande ekonomi.

5.2 Korrelationsanalys

Vad som upptäcktes då korrelationsmatrisen studerades var att de fanns några samband mellan variablerna. Variablerna med det starkaste sambandet på .811 handlade om huruvida företagets omsättning samt kassaflöde har förändrats som följd av coronapandemin. Det kan anses vara naturligt; om företagets kassaflöde har förändrats negativt så har även omsättningen sannolikt förändrats negativt. Det näst starkaste sambandet på .757 fanns mellan variabeln om kostnadsstödet haft en positiv inverkan på omsättningen samt variabeln om kostnadsstödet hjälpt med företagets månatliga kostnader. Det samband som var tredje starkast fanns mellan variabeln om företaget uppskattades att gå i konkurs utan kostnadsstödet, samt variabeln om företaget uppskattades att ha överlevt coronapandemin även utan kostnadsstöd. Detta samband var negativt, -0.576 , som betyder att ett högt värde i den ena variabeln korrelerar med ett lågt värde i den andra variabeln.

5.3 Kritisk granskning

Enkäten för undersökningen var skapad omsorgsfullt, och vi använde oss av en godtagbar mängd lättolkade frågor. Variablerna med skalor hade skalstegen åt en och samma riktning genom hela enkäten. Samplingsmetoden skedde enligt en stratifierad metod för ett slumpmässigt urval, proportionellt lika representerat enligt företagsstorleken. Den stora mängd bortfall bör dock uppmärksammas. Svarsfrekvensen blev därav låg, därefter påverkas studiens tillförlitlighet och överensstämmelse. Detta har beaktats och uppmärksammas vid framförandet och diskussionen av resultatet. Studiens slutliga reliabilitet går således inte att fastställa.

Vad som också bör observeras var den varierande tidsperioden då enkäten skickades, eftersom alla omgångar hanteras i en och samma enkät.

5.4 Förbättringsförslag för fortsatt forskning

För att få en mera omfattande studie som når flera företag samt har större antal respondenter, krävs det resurser. Med en mera omfattande studie skulle resultaten bli mera reliabla, och ge en mer trovärdig inblick. För att nå ett generaliserbart resultat skulle rekommenderas att en studie görs genom en uppföljning på statlig nivå, baserat på rapportering. Genom en större undersökning skulle också branscherna kunna jämföras sinsemellan, vilket inte var fullt möjligt med så få representanter för varje bransch.

6 KONKLUSIONER

Syftet med studien var att undersöka i de kortsiktiga effekterna av kostnadsstödet för företag, samt ta reda på kriterierna för dem och de bakomliggande syftena, dvs. undersöka Finlands finanspolitik och handlingsplan under coronapandemin. Dessa har uppfyllts i studien. Även då studiens syfte prioriterade de kortsiktiga målen, kan vi heller inte neka att dessa åtgärder även bär stor vikt på Finlands marknad samt företagens välmående på långsikt. Det har diskuterats kring teoretiska modeller av Keynes och Friedman gällande stabiliserandet av marknadsekonomin, samt lyft fram Finlands och EU:s roll. Teorin implementeras sedan i diskussionen av undersökningens resultat. Arbetet hade en del brister då respondenternas svarsfrekvens var väldigt låg och därmed kan resultatet inte generaliseras över populationen. Vi har dock fått en inblick i hur kostnadsstödet har påverkat företagen, samt hur företagen har agerat för att bättre klara av coronapandemins konsekvenser.

Processen kring undersökningen har varit lärorik, hur den finländska staten och EU har reagerat och motarbetat en aktiv ekonomisk kris samt vilka åtgärder som tagits för att stöda företag.

KÄLLOR

- Arbets- och näringsministeriet*, 2021, Frågor och svar om kostnadsstödet och ersättningen för stängning. Tillgänglig: <https://tem.fi/sv/fragor-och-svar-om-kostnadsstodet>
Hämtad: 8.5.2021
- Bahmström, K., 2000, *Från datainsamling till rapport*, 3. uppl., Studentlitteratur, Lund.
- Blaxter, L., Hughes, C., & Tight, M., 2010, *How to Research*. McGraw-Hill Education, Berkshire.
- Bryman, A., Bell, E., 2005, *Företagsekonomiska forskningsmetoder*, 1 uppl., Liber AB, Malmö.
- Bryman, A., Bell, E., 2017, *Företagsekonomiska forskningsmetoder*, 3 uppl., Liber AB, Malmö.
- Cooper, I., Mondal, A., & Antonopoulos, C. G., 2020, *A SIR model assumption for the spread of COVID-19 in different communities*. *Chaos Solitons Fractals*, 139. Tillgänglig: <https://doi.org/10.1016/j.chaos.2020.110057> Hämtad: 5.5.2021
- Europeiska centralbanken*, 2021 ECB:spenningpolitiska strategiutlåtande. Tillgänglig: https://www.ecb.europa.eu/home/search/review/html/ecb.strategyreview_monopol_strategy_statement.sv.html Hämtad 11.9.2021
- EUR-Lex*, 2020, Meddelande från kommissionen: Tillfällig ram för statliga stödåtgärder till stöd för ekonomin under det pågående utbrottet av covid-19. Tillgänglig: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:52020XC0320\(03\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:52020XC0320(03))
Hämtad: 27.2.2021.
- Europeiska kommissionen*, 2021a, Återhämningsplanen för EU. Tillgänglig: https://ec.europa.eu/info/strategy/recovery-plan-europe_sv#vem-fr-pengarna
Hämtad: 6.5.2021
- Europeiska kommissionen*, 2021b, The EU's 2021-2027 long-term Budget and NextGenerationEU – Facts and Figures. Tillgänglig: <https://www.valtiokonttori.fi/sv/allman/vanliga-fragor-om-kostnadsstod-till-foretag/> Hämtad: 8.5.2021
- Frisk, E., 2018, Korrelation, *Statistisk ordbok*. Tillgänglig: <https://www.statistiskordbok.se/ord/korrelation/> Hämtad: 12.9.2021
- Hoerber, T., 2017, Hayek vs Keynes, *Reaktion Books*. Tillgänglig: <https://www.perlego.com/book/776959/hayek-vs-keynes-pdf> Hämtad: 5.9.2021

- Ilmakunnas, S., Stenbacka, R., Martikainen, M., Puhakka, M., Salonen, H., & Reinikainen, R., 2021, Yritystukien tutkimusjaoston raportti 2021, *Työ- ja elinkeinoministeriö*. Tillgänglig: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-872-1> Hämtad: 7.5.2021
- Jomo, K.S., Chowdhury, A., 2020, COVID-19 Pandemic Recession and Recovery, *Development* 63, 226–237. Tillgänglig: <https://doi-org.ezproxy.arcada.fi:2443/10.1057/s41301-020-00262-0> Hämtad: 28.10.2021
- Mannila, S., 2020, Finlands första fall av coronavirus har bekräftats – THL: Ingen orsak till oro, 15 personer hålls under uppsikt, *Yle*. Tillgänglig: <https://svenska.yle.fi/artikel/2020/01/29/finlands-forsta-fall-av-coronavirus-har-bekraftats-thl-ingen-orsak-till-oro-15> Hämtad: 7.5.2021
- Nationalencyklopedin*, 2021a, Kvantitetsteorin. Tillgänglig: <https://www-nese.ezproxy.arcada.fi:2443/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/kvantitetsteorin> Hämtad 12.9.2021
- Nationalencyklopedin*, 2021b, Milton Friedman, Tillgänglig: <https://www-nese.ezproxy.arcada.fi:2443/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/milton-friedman> Hämtad 12.9.2021
- Nationalencyklopedin*, 2021c, Monetarsim. Tillgänglig <https://www-nese.ezproxy.arcada.fi:2443/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/monetari> Hämtad 12.9.2021
- Oravský, R., Tóth, P. & Bánociová, A., 2020, The Ability of Selected European Countries to Face the Impending Economic Crisis Caused by COVID-19 in the Context of the Global Economic Crisis of 2008, *Journal of Risk and Financial Management*. Tillgång: <http://dx.doi.org/10.3390/jrfm13080179>. Hämtad: 14.11.2021
- Riksdagen*, 2021a. Beredskap under coronatiden. Tillgänglig: https://www.eduskunta.fi/SV/naineduskuntatoimii/kirjasto/aineistot/kotimainen_oikeus/LATI/Sidor/valmiuslain-kayttoonottaminen-koronavirustilanteessa.aspx Hämtad: 8.5.2021
- Riksdagen*, 2021b, Betänkande FiUB 36/2020 rd. Tillgänglig: https://www.eduskunta.fi/SV/vaski/TalousarvioMietinto/Sidor/FiUB_36+2020.aspx Hämtad: 8.5.2021
- Rivot, S., 2013, Keynes and Friedman on Laissez-Faire and Planning, 1 uppl., *Taylor and Francis*. Tillgänglig: <https://www.perlego.com/book/715468/keynes-and-friedman-on-laissezfaire-and-planning-pdf> Hämtad: 5.9.2021
- Saunders, M.N.K., Thornhill, A., & Lewis, P., 2019, *Research Methods for Business Students*. 8 uppl., Pearson.

- Smith, E., 2020, Global stocks head for worst week since the financial crisis amid fear of a possible pandemic, *CNBC*. Tillgänglig: <https://www.cnbc.com/2020/02/28/global-stocks-head-for-worst-week-since-financial-crisis-on-coronavirus-fears.html>
Hämtad: 27.2.2021.
- Social- och hälsovårdsministeriet*, 2021, Handlingsplan för genomförandet av hybridstrategin för tygländet covid-19-epidemin i januari-maj 2021. Tillgänglig: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162664/STM_2021_4_J.pdf?sequence=4&isAllowed=y Hämtad: 6.5.2021
- Statens revisionsverk*, 2020, Det viktigaste i finanspolitiken är att trygga företagens likviditet och förhindra konkurser och massarbetslöshet. Tillgänglig: <https://www.vtv.fi/sv/blog/det-viktigaste-i-finanspolitiken-ar-att-trygga-foretagens-likviditet-och-forhindra-konkurser-och-massarbetsloshet/> Hämtad: 9.5.2021
- Statistikcentralen*, 2021, Bruttonationalprodukten sjönk med 2,8 procent år 2020. Tillgänglig: https://www.stat.fi/til/vtp/2020/vtp_2020_2021-03-15_tie_001_fi.html
Hämtad: 9.5.2021
- Statskontoret*, 2021a1. Statistik: Kostnadsstöd (1. Ansökningsomgången). Tillgänglig: <https://www.valtiokonttori.fi/sv/statistik-och-rapporter/statistik-om-ersattnings-och-skadetjanster/statistik-kostnadsstod/> Hämtad: 8.5.2021
- Statskontoret*, 2021a2. Uppdaterad rapport om kostnadsstöd till företag (första ansökningsomgången, juli-augusti 2020). Tillgänglig: <https://www.valtiokonttori.fi/sv/statistik-och-rapporter/statistik-om-ersattnings-och-skadetjanster/statistik-kostnadsstod-2-ansokningsomgangen/>
Hämtad:8.5.2021
- Statskontoret*, 2021b. Rapport som uppdateras om företagens kostnadsstöd (andra ansökningsomgången, 21.12.2020 –26.2.2021). Tillgänglig: <https://www.valtiokonttori.fi/sv/statistik-och-rapporter/statistik-om-ersattnings-och-skadetjanster/statistik-kostnadsstod-2-ansokningsomgangen/> Hämtad: 7.5.2021
- Statskontoret*, 2021c, Företagens kostnadsstöd. Tillgängligt: https://www.valtiokonttori.fi/sv/tjanster/ersattnings-och-skadetjanster/kostnadsstod-till-foretag/#allmant-om-stodet_hur-mycket-kan-man-fa-i-stod. Hämtat: 7.5.2021
- Statskontoret*, 2021d. Vanliga frågor om kostnadsstöd till företag. Tillgänglig: <https://www.valtiokonttori.fi/sv/allman/vanliga-fragor-om-kostnadsstod-till-foretag/>. Hämtad: 7.5.2021
- Statsrådet*, 2020a, Undantagsförhållanden råder i Finland. Tillgänglig: <https://valtioneuvosto.fi/sv/-/10616/undantagsforhallanden-rader-i-finland> Hämtad: 7.5.2021

- Statsrådet, 2020b. Regeringens budgetförslag 16.9.2020. Tillgänglig: <https://www.youtube.com/watch?v=xcj0ihnasMg> Hämtad: 7.5.2021
- Suomen Yrittäjät, 2021, Yrittäjyys Suomessa. Tillgänglig: <https://www.yrittajat.fi/suomen-yrittajat/yrittajyys-suomessa-316363> Hämtad: 27.2.2021
- Tavakol, M., & Dennick, R., 2011, Making sense of Cronbach's alpha, *International journal of medical education*, 2, 53–55. Tillgänglig: <https://doi.org/10.5116/ijme.4dfb.8dfd> Hämtad: 12.9.2021
- Tuppurainen, T., 2020, Minister Tuppurainen: Europa arbetar tillsammans mot coronakrisen, *Statsrådets kommunikationsavdelning*. Tillgänglig: <https://valtioneuvosto.fi/sv/-/10616/ministeri-tuppurainen-eurooppa-vastaa-koronakriisiin-yhdessa> Hämtad: 5.5.2021
- UCLA Institute for Digital Research & Education, 2021, What does Cronbach's alpha mean? Tillgänglig: <https://stats.idre.ucla.edu/spss/faq/what-does-cronbachs-alpha-mean/> Hämtad: 13.9.2021
- World Health Organization, 2020a, Listings of WHO's response to COVID-19. Tillgänglig: <https://www.who.int/news/item/29-06-2020-covid-timeline> Hämtad: 27.2.2021
- World Health Organization, 2020b, Coronavirus disease 2019 (COVID-19) Situation Report – 94. Tillgänglig: https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/situation-reports/20200423-sitrep-94-covid-19.pdf?sfvrsn=b8304bf0_2#:~:text=Retrospective%20investigations%20by%20Chinese%20authorities,%2C%20some%20did%20not. Hämtad: 7.5.2021
- World Health Organization, 2021, WHO Coronavirus (COVID-19) Dashboard. Tillgänglig: <https://covid19.who.int/> Hämtad: 7.5.2021
- Quint., D. et al. 2017, Working Paper Series No 2113, *ECB*. Tillgänglig: <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpwps/ecb.wp2113.en.pdf> Hämtad: 05.10.2021

Bilaga 1. Branscher berättigade till kostnadsstöd

Kod	Branch	Stödberättigande enligt förordningen
01630	Bearbetning av skördade växter	Ja
07290	Utvinning av annan malm	Ja
08112	Brytning av kalksten, gipssten, kritsten och dolomit	Ja
08920	Torvutvinning	Ja
09100	Stödtjänster till råpetroleum- och naturgasutvinning	Ja
10310	Beredning och hållbarhetsbehandling av potatis	Ja
10520	Glasstillverkning	Ja
10620	Stärkelsestillverkning	Ja
10810	Sockertillverkning	Ja
10890	Framställning av andra livsmedel	Ja
10910	Framställning av beredda fodermedel	Ja
11010	Destillering, rening och tillblandning av spritdrycker	Ja
13200	Vävnadstillverkning	Ja
13300	Blekning, färgning och annan textilberedning	Ja
13930	Tillverkning av mattor	Ja
14110	Tillverkning av läder- och skinnkläder	Ja
14130	Tillverkning av andra gång- och ytterkläder	Ja
14140	Tillverkning av underkläder, skjortor och blusar	Ja
14190	Tillverkning av andra beklädnadsvaror och tillbehör	Ja
14200	Tillverkning av pälsvaror	Ja
14390	Tillverkning av andra trikåvaror	Ja
15110	Garvning och annan läderberedning; pälsberedning	Ja
15120	Tillverkning av reseffekter, handväskor, sadel- och seldon m.m.	Ja
17230	Tillverkning av skrivpapper, kuvert o.d.	Ja
18130	Grafiska tjänster före tryckning (prepress/premedia)	Ja
18200	Reproduktion av inspelningar	Ja

Kod	Branch	Stödberättigande enligt förordningen
20200	Tillverkning av bekämpningsmedel och andra lantbrukskemiska produkter	Ja
20420	Tillverkning av parfymer och toalettartiklar	Ja
20530	Tillverkning av eteriska oljor	Ja
23190	Tillverkning av andra glasvaror inkl. tekniska glasvaror	Ja
23410	Tillverkning av keramiska hushålls- och prydnadsartiklar	Ja
23440	Tillverkning av andra tekniska keramiska produkter	Ja
23690	Tillverkning av andra varor av betong, cement och gips	Ja
23910	Slipmedelstillverkning	Ja
24200	Tillverkning av rör, ledningar, ihåliga profiler och tillbehör av stål	Ja
24330	Tillverkning av andra kallformade produkter av stål	Ja
24510	Gjutning av järn	Ja
25210	Tillverkning av radiatorer och pannor för centraluppvärmning	Ja
25710	Tillverkning av bestick	Ja
26400	Tillverkning av hemelektronik	Ja
26700	Tillverkning av optiska instrument och fotoutrustning	Ja
27110	Tillverkning av elmotorer, generatorer och transformatorer	Ja
28910	Tillverkning av maskiner för metallurgi	Ja
28920	Tillverkning av gruv-, bergbrytnings- och byggmaskiner	Ja
28930	Tillverkning av maskiner för framställning av livsmedel, drycker och tobaksvaror	Ja
28940	Tillverkning av maskiner för produktion av textil-, beklädnads- och lädervaror	Ja
28990	Tillverkning av övriga specialmaskiner	Ja
29310	Tillverkning av elektrisk och elektronisk utrustning för motorfordon och motorer	Ja
30110	Byggande av fartyg och flytande materiel	Ja
30300	Tillverkning av luftfartyg, rymdfarkoster o.d.	Ja
30910	Tillverkning av motorcyklar	Ja
32110	Prägling av mynt	Ja

Kod	Branch	Stödberättigande enligt förordningen
32130	Tillverkning av bijouterier o.d.	Ja
32910	Tillverkning av borstbinderiarbeten	Ja
33160	Reparation och underhåll av luftfartyg och rymdfarkoster	Ja
43310	Puts-, fasad- och stuckatörsarbeten	Ja
46160	Provisionshandel med textilier, kläder, skodon och lädervaror	Ja
46170	Provisionshandel med livsmedel, drycker och tobak	Ja
46240	Partihandel med hudar, skinn och läder	Ja
46421	Partihandel med kläder	Ja
46422	Partihandel med skodon	Ja
46480	Partihandel med ur och guldsmedsvaror	Ja
46492	Partihandel med böcker	Ja
46496	Partihandel med leksaker och spel	Ja
46620	Partihandel med verktygsmaskiner	Ja
46650	Partihandel med kontorsmöbler	Ja
47241	Specialiserad butikshandel med bröd och konditorivaror	Ja
47242	Specialiserad butikshandel med sötsaker	Ja
47630	Specialiserad butikshandel med inspelade och oinspelade band och skivor för musik och bild	Ja
47711	Specialiserad butikshandel med damkläder	Ja
47712	Specialiserad butikshandel med herrkläder	Ja
47714	Specialiserad butikshandel med pälsvaror och läderkläder	Ja
47715	Specialiserad butikshandel med mössor och hattar	Ja
47719	Allmän detaljhandel med kläder	Ja
47721	Specialiserad butikshandel med skodon	Ja
47722	Specialiserad butikshandel med väskor	Ja
47770	Specialiserad butikshandel med ur, guldsmedsvaror och smycken	Ja

Kod	Branch	Stödberättigande enligt förordningen
47782	Specialiserad butikshandel med fotoartiklar	Ja
47785	Specialiserad butikshandel med presentartiklar och hobbyartiklar	Ja
47793	Auktionskammare	Ja
47799	Specialiserad butikshandel med andra begagnade varor	Ja
47820	Torg- och marknadshandel med textilier, kläder och skodon	Ja
47890	Torg- och marknadshandel med övriga varor	Ja
47990	Övrig detaljhandel, ej i butik, på torg eller marknad	Ja
49310	Kollektivtrafik	Ja
49320	Taxitrafik	Ja
49391	Reguljär fjärrtrafik med buss	Ja
49392	Chartertrafik med buss	Ja
49399	Övrig landtransport, passagerartrafik	Ja
50101	Havssjöfart, passagerartrafik	Ja
50102	Kustsjöfart, passagerartrafik	Ja
51101	Reguljär lufttransport	Ja
51102	Icke-reguljär lufttransport	Ja
52213	Avgiftsbelagd parkering	Ja
52230	Stödtjänster till lufttransport	Ja
55101	Hotell	Ja
55109	Motell, resandehem och liknande inkvarteringsanläggningar	Ja
55201	Vandrarhem	Ja
55209	Semesterbyar och liknande inkvartering	Ja
55300	Campingplatsverksamhet	Ja
55901	Internat och pensionat	Ja
55902	Gårdsturism, bed & breakfast	Ja
55903	Uthyrning av semesterstugor	Ja

Kod	Branch	Stödberättigande enligt förordningen
55909	Inkvarteringsverksamhet som inte klassificerats på annat håll	Ja
56101	Restauranger	Ja
56102	Café-restauranger	Ja
56210	Cateringverksamhet vid enskilda evenemang	Ja
56290	Övrig catering- och centralköksverksamhet	Ja
56301	Öl- och drinkbarer	Ja
56302	Caféer och kaffebarer	Ja
58141	Utgivning av lokaltidningar och tidningar som utkommer mera sällan	Ja
58290	Utgivning av annan programvara	Ja
59120	Efterproduktion av film, video och TV-program	Ja
59130	Film-, video- och TV-programdistribution	Ja
59140	Filmvisning	Ja
59200	Ljudinspelning och fonogramutgivning	Ja
73120	Mediebyråverksamhet och annonsförsäljning	Ja
74202	Fotoframkallning	Ja
74901	Programbyråer och managertjänster	Ja
74909	Annan verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik	Ja
77120	Uthyrning och leasing av lastbilar och andra tunga motorfordon	Ja
77220	Uthyrning av videokassetter och dvd-skivor	Ja
77290	Uthyrning och leasing av andra hushållsartiklar och varor för personligt bruk	Ja
77310	Uthyrning och leasing av jordbruksmaskiner och jordbruksredskap	Ja
77340	Uthyrning och leasing av fartyg och båtar	Ja
77350	Uthyrning och leasing av flygplan	Ja
78100	Arbetsförmedling och rekrytering	Ja
78200	Personaluthyrning	Ja
79110	Resebyråverksamhet	Ja

Kod	Branch	Stödberättigande enligt förordningen
79120	Researrangemang	Ja
79900	Turist- och bokningsservice	Ja
80100	Säkerhetsverksamhet	Ja
80300	Spanings- och detektivverksamhet	Ja
82300	Arrangemang av kongresser och mässor	Ja
85100	Utbildning på förskolenivå	Ja
85200	Utbildning på lägre grundnivå	Ja
85312	Gymnasieutbildning	Ja
85320	Yrkesutbildning på mellannivå	Ja
85520	Musik- och dansutbildning	Ja
85530	Trafikskoleverksamhet	Ja
85591	Folkhögskolor, medborgarinstitut o.d.	Ja
85592	Utbildningscentraler	Ja
85593	Språkskolor och -institut	Ja
85599	Övriga utbildningsenheter	Ja
85600	Stödverksamhet för utbildningsväsendet	Ja
86102	Rehabiliteringsinrättningar och sjukhem	Ja
86901	Fysioterapi	Ja
86903	Diagnostisk bildbehandling	Ja
87101	Boende med sjuksköterskevärd för äldre	Ja
87204	Boende med särskild service för personer med missbruksproblem	Ja
87902	Mödra- och skyddshem	Ja
87909	Andra anstalter och annat boende med särskild service	Ja
88911	Barndaghem	Ja
88991	Hemservice för andra än äldre och funktionshindrade personer	Ja
88992	Dag- och arbetsverksamhet för andra än äldre och funktionshindrade personer	Ja

Kod	Branch	Stödberättigande enligt förordningen
88993	Öppen rehabilitering för personer med missbruksproblem	Ja
90010	Artistisk verksamhet	Ja
90020	Stödtjänster till artistisk verksamhet	Ja
90040	Drift av teatrar, konserthus o.d.	Ja
91020	Museiverksamhet	Ja
91040	Drift av botaniska trädgårdar, djurparker och naturreservat	Ja
92000	Spel- och vadhållningsverksamhet	Ja
93110	Drift av sportanläggningar	Ja
93120	Sportklubbars och idrottsföreningars verksamhet	Ja
93130	Drift av gymanläggningar	Ja
93190	Annan sportverksamhet	Ja
93210	Nöjes- och temaparksverksamhet	Ja
93299	Annan fritids- och nöjesverksamhet	Ja
94110	Intressebevakning inom bransch- och arbetsgivarorganisationer	Ja
94120	Intressebevakning inom yrkesorganisationer	Ja
94200	Intressebevakning inom arbetstagarorganisationer	Ja
94910	Verksamhet i religiösa samfund	Ja
94920	Verksamhet i politiska organisationer	Ja
94991	Organisationer som betjänar forskning och kultur	Ja
94999	Övriga organisationer	Ja
95250	Reparation av ur och guldsmedsvaror	Ja
96011	Tvätteriverksamhet för företag	Ja
96021	Herr- och damfrisering	Ja
96040	Kroppsvård	Ja
99000	Verksamhet vid internationella organisationer, utländska ambassader o.d.	Ja

Bilaga 2. Enkätundersökning

Effekterna av stödpaket för företag under covid-19

Hej,

Vi är två tradenomstuderanden från Yrkeshögskolan Arcada som genom vårt examensarbete utför en undersökning om det statliga kostnadsstödet ekonomiska effekter för företag i Nyland, Finland. Ert företag har valts med till gruppen av respondenter. Genom denna enkät hoppas vi kunna få insikter i företagets upplevda effekter av kostnadsstödet, omgång 1–3. Det skulle vara ytterst viktigt att Ni tar denna möjlighet och besvarar vår enkät så även ni kan bli hörda. Genom att svara på enkäten bidrar ni till värdefulla åsikter och statistik till detta arbete.

Företagen har valts ut genom en slumpmässig sampling av Statskontorets register med alla företag som blivit beviljade stöd. Uppgifterna som lämnas in genom denna enkät bearbetas med iakttagande av god statistik, dvs är helt anonyma, används endast för framställning av statistik för denna undersökning, och ges inte ut till obehöriga.

Att delta i enkäten är frivilligt och det tar 5–10 minuter att svara på enkäten. Enkäten finns tillgänglig att besvaras i två veckor, t.o.m. 29.8.2021. Dessa uppgifter sparas 12 månader från enkätens tillgänglighets datum.

Ifall ni undrar över något gällande enkäten når ni oss gustasan@arcada.com eller petrellj@arcada.com. Vi tackar för ert samarbete.

Företagsspecifika frågor

1. Hur många anställda har företaget? Välj ett alternativ.
 - < 10 st
 - 10–49 st
 - 49–249 st
 - > 249 st

2. Hur länge har företaget varit verksamt? Välj ett alternativ.

- < 1 år
- 1–3 år
- 3–5 år
- 5–10 år
- > 10 år

3. Inom vilken bransch är företaget verksamt? Välj ett alternativ.

- Jordbruk, skogsbruk, fiske
- Byggverksamhet
- Transport och magasinering
- Parti- och detaljhandel
- Fastighetsverksamhet
- Hotell- och restaurangverksamhet
- Finans- och försäkringsverksamhet
- Information- och kommunikationsverksamhet
- Kultur, nöje, fritid
- Utbildning
- Övrigt: _____

4. Vilken är företags bolagsform? Välj ett alternativ.

- Enskild näringsidkare
- Öppet bolag
- Kommanditbolag
- Aktiebolag
- Andelslag

Kostnadsstödet

5. Företaget har ansökt om kostnadsstödet i följande ansökningsomgång. Välj ett eller flera alternativ.
- Omgång 1 (7.7-31.8.2020)
 - Omgång 2 (21.12-26.2.2021)
 - Omgång 3 (27.4-3.6.2021)
6. Företaget har blivit beviljat kostnadsstöd i följande ansökningsomgång. Välj ett eller flera alternativ.
- Omgång 1
 - Omgång 2
 - Omgång 3
7. Hur uppskattas företagets omsättning att ha förändrats som följd av coronapandemin? Välj ett alternativ på skalan 1–5.

1	2	3	4	5		
En omfattande negativ förändring	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	En positiv eller ingen förändring

8. Hur uppskattas företagets kassaflöde att ha förändrats som följd av coronapandemin? Välj ett alternativ på skalan 1–5.

1	2	3	4	5		
En omfattande negativ förändring	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	En positiv eller ingen förändring

9. Har kostnadsstödet haft en positiv inverkan på omsättningen? Välj ett alternativ på skalan 1–5.

"Kostnadsstödet är avsett för företag med omsättning som har minskat på grund av coronapandemin och som därför har svårt att klara av oflexibla kostnader och lönekostnader. Enligt regeringens linjedragning bedöms stödbehovet och beloppet på basen av den plötsliga omsättningsförlusten som orsakats av coronapandemin. Med hjälp av stödet strävar man till att stödja företagen att klara sig över coronapandemin." Statskontoret

	1	2	3	4	5	
Kostnadsstödet har varit till en väldigt liten hjälp	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	Kostnadsstödet har varit till väldigt stor hjälp

10. Har kostnadsstödet hjälpt med företagets månatliga kostnader? Välj ett alternativ.

	1	2	3	4	5	
Helt av annan åsikt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	Helt av samma åsikt

11. För hur lång tidsperiod har kostnadsstödet hjälpt med företagets månatliga kostnader? Välj ett alternativ.

- < 1 månad
- 1–3 månader
- 3–6 månader
- > 6 månader

12. Inom vilket kostnadsområde har kostnadsstödet använts mest till? Välj ett alternativ.

- Hyreskostnader
- Vatten- och elkostnader
- Personalkostnader
- Försäkringskostnader
- Räntor
- Övrigt: _____

De ekonomiska effekterna av coronapandemin

13. Företaget har haft möjlighet till tillväxt under coronapandemin. Välj ett alternativ.

	1	2	3	4	5	
Helt av annan åsikt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	Helt av samma åsikt

14. Företaget har varit nära konkurs under coronapandemin. Välj ett alternativ.

	1	2	3	4	5	
Helt av annan åsikt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	Helt av samma åsikt

15. Företaget uppskattas att ha gått i konkurs utan kostnadsstödet. Välj ett alternativ.

	1	2	3	4	5	
Helt av annan åsikt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	Helt av samma åsikt

16. Företaget uppskattas att skulle ha överlevt coronapandemin även utan kostnadsstödet. Välj ett alternativ.

	1	2	3	4	5	
Helt av annan åsikt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	Helt av samma åsikt

17. Företaget löper fortfarande risk att gå i konkurs, trots beviljat kostnadsstöd. Välj ett alternativ.

	1	2	3	4	5	
Helt av annan åsikt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	Helt av samma åsikt

18. Har företaget ingått sanering? Välj ett alternativ.

- Ja
- Nej
- Jag vet inte

19. Har företaget ansökt om andra ekonomiska stöd? Välj ett alternativ.

- Ja, flera
- Ja, ett
- Nej
- Jag vet inte

20. Har företaget blivit beviljad andra ekonomiska stöd? Välj ett alternativ.

- Ja, flera
- Ja, ett
- Nej
- Jag vet inte

21. Har företaget ansökt och blivit beviljat lån för att bättre klara av coronapandemin (före beviljat kostnadsstöd)? Välj ett alternativ.

- Ja
- Nej
- Jag vet inte

22. Har företaget ansökt och blivit beviljat lån för att bättre klara av coronapandemin (efter beviljat kostnadsstöd)? Välj ett alternativ.

- Ja
- Nej
- Jag vet inte

23. Har företaget vidtagit andra ekonomiska åtgärder för att bättre klara av coronapandemin, t.ex. emitterat aktier? Välj ett alternativ.

- Ja
- Nej
- Jag vet inte

24. Hurdana åtgärder har företaget vidtagit för att bättre klara av coronapandemin (före beviljat kostnadsstöd)? Välj ett eller flera alternativ.

- Permitterat personal
- Avskedat personal
- Minskat på utrymmen
- Ändrat den centrala verksamheten
- Sålt anläggningstillgångar
- Minskat priser
- Ökat priser
- Förändrat produktionsprocessen
- Övrigt: _____

25. Hurdana åtgärder har företaget vidtagit för att bättre klara av coronapandemin (efter beviljat kostnadsstöd)? Välj ett eller flera alternativ.

- Permitterat personal
- Avskedat personal
- Minskat på utrymmen
- Ändrat den centrala verksamheten
- Sålt anläggningstillgångar
- Minskat priser
- Ökat priser
- Förändrat produktionsprocessen
- Övrigt: _____

26. Har kvalitén av företagets produkter/tjänster försämrats under coronapandemin? Välj ett alternativ.

- Ja
- Nej
- Jag vet inte

27. Anser företaget att servicen till kunderna har försämrats under coronapandemin?

Välj ett alternativ.

- Ja
- Nej
- Jag vet inte